Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Klejtrup Lokalhistoriske Forening

2013

Indholdsfortegnelse

Bestyrelsens beretning ..... side 3
Nye og afdøde medlemmer ..... side 6
Holger Helbo – nekrolog ..... side 6
Hjælp os med at få samlet billedmateriale ..... side 6
De kunne være blevet 100 år i 2013 ..... side 8
Fæstebønder ..... side 9
Forslag eller forening om hoveri på Hersomgaard ..... side 10
Mindestenen ved Hærup Sø ..... side 13
Agnes Nielsen – en kærlighedshistorie ..... side 20
Erhvervslivet i Klejtrup i 1950erne ..... side 27
Kørende post i Klejtrup ..... side 35
Beretning om Ellen Pødenphants barndom i Klejtrup ..... side 37
Det stod der i avisen ..... side 39
Kirkesyn i Klejtrup kirke ..... side 42
Året der gik ..... side 46
Praktiske oplysninger ..... side 51

Vidste du, at det i år er …..

270 år siden den første skole i Klejtrup blev bygget
125 år siden den første kørende post udgik fra Klejtrup
100 år siden samlebåndet blev taget i anvendelse
100 år siden den første Ford Model T rullede af samlebåndet
100 år siden Den lille Havfrue opstillet på Langelinie
100 år siden Klejtrup og Omegns Mergelselskab blev oprettet
100 år siden Klejtrup Forsamlingshus blev solgt til Indre Mission til missionshus
100 år siden "Udvalget til Børnenes og De Forurettedes Værn" blev nedsat
50 år siden Søkroen (daværende Klejtrup Hotel) fik spiritusbevilling
50 år siden Klejtrup Brugsforening byggede ny butik på Skårupvej 12

Redaktører: Birthe Ømark og Ragna Kolind
Levering af materiale til årshæftet: Ellen Eriksen, Mona Finderup, Birthe Ømark, og Ragna Kolind
Trykning: Hobro Lyntryk
ISSN: 2245-5930

Copyright: Klejtrup Lokalhistoriske Forening

Forsidebillede:

Det gamle posthus – eller rettere brevsamlingssted - på Viborgvej 9 i Klejtrup. På trappen ses brevsamler Niels Palsgaard. Til venstre er det den kørende post Jens Chr. Poulsen. Til højre for trappen ses Christen Christensen (Smed), en ukendt og Christen Lemtoft. De tre sidstnævnte var gående postbude.

Bestyrelsens beretning

Det er igen tid at gøre status i Klejtrup Lokalhistoriske Forening – endnu et år er gået, og foreningen er blevet et år ældre. Vi vil dog tillade os at vurdere det sådan, at "alderen ikke er begyndt at tynge endnu" – vi prøver i hvert fald på at holde os "unge" og hele tiden forny os lidt.

Et nyt tiltag i 2012 var et forsøg som klassefest-arrangør. Det er ikke så mange år siden, at Brattingsborgskolen havde 50 års jubilæum, og i den anledning var der samlet flere hundrede tidligere elever til fest. Det blev en kæmpe succes, og derfor kom vi til at snakke om i bestyrelsen her, at eleverne fra de gamle skoler i Klejtrup sogn (Hejring og Klejtrup) sikkert også gerne ville mødes. Vi har viden om, at en enkelt klasse fra hver af de to skoler jævnligt er mødtes op gennem årene. Men hvad med resten?
Der var ikke langt fra tanke til handling. Vi lagde ud i foråret 2012 med at invitere de første par årgange – dem der er født i 1942/1943.
Det blev en dejlig eftermiddag i lokalhistorisk arkiv og i ældrecentret. Der blev snakket og opfrisket gamle minder fra skoletiden i 1950'erne. Og vi fik i foreningen en del oplysninger, som vi kan bruge til at stykke historien om Klejtrup sogn endnu bedre sammen. Det blev også til en lille byvandring.

Der var desværre en del, som ikke kunne deltage eller som ikke er her mere, men her er de fremmødte. Bagest fra venstre er det Henning Nielsen, ..., Birger Jørgensen, Hærup, Aage Worsøe, Overhærup, Jon Ømark, Klejtrup, Knud Dalsgaard, Hærup. Forrest fra venstre er det Niels Elming, Klejtrup, Jens Møller, Overhærup, Tove Skals, Klejtrup, Karen Jänichen, Klejtrup, Lis Sørensen, Hærup og Kirsten Nørgaard, Klejtrup

De fremmødte var glade for dagen, og vi blev i bestyrelsen enige om, at det var et arrangement, vi ville gentage. Og netop i disse dage er der fuld gang i planlægningen af et lignende arrangement i maj måned, hvor det er årgangene født 1935 og bagud. Det er jo et stort detektivarbejde at finde frem til folk, men heldigvis har vi mange medlemmer – næsten fordelt på alle årgange, og deres hukommelse og viden trækker vi i høj grad på. Der er en utrolig stor interesse for arrangementet, og vi møder en velvilje hele vejen rundt, så det er en fornøjelse at arbejde med.
Og igen – det er en ny og god måde, hvorpå vi som forening og arkiv kan få materiale og oplysninger om Klejtrup sogn og dets tidligere borgere.

Ellers har 2012 budt på de gængse arrangementer som generalforsamling, sommerudflugt, læsekursus og julearrangement. Ved de to arrangementer, hvor vi har underholdning – generalforsamlingen og julearrangementet – blev det igen til et par fantastiske oplevelser. Til generalforsamlingen havde vi besøg af Bent Lambertsen fra Hørby, som fortalte om sin tid som politibetjent - bl.a. ved Hobro Politi. Og det blev også til historier fra Klejtrup, hvor familien boede på Bakkevænget 21 i en årrække. Bents lune og humoristiske facon gav de mange fremmødte en rigtig god aften.

Til julearrangementet var det lykkedes os at få Frida Nielsen (født Hermansen) fra Støvring til at komme og fortælle om sin barndom i Klejtrup – på møbelfabrikken Thelna (hvor der nu er genbrugsbutik). En dejlig åbenhjertig fortælling som gav de omkring 100 mennesker en rigtig god og sjov eftermiddag.

Hvis du ærgrer dig over, at du ikke fik hørt de to fortælle, skal du ikke fortvivle, for vi har begge på video. Så mød op i arkivet i Klejtrup og se/hør disse – eller nogle af de andre optagelser fra tidligere arrangementer.
Også i 2012 er der lavet en lang række interviews, som ligeledes ligger på video, og som du kan se, hvis du kommer ind i arkivet en onsdag eftermiddag. Der er rigtig mange interessante fortællinger af – og om personer, som bestemt er værd at bruge lidt tid på at høre.

Sommerudflugten gik i 2012 til Gammel Estrup. Først var vi en tur igennem landbrugsmuseet, som er blevet et stort og moderne museum. Her kunne mange sikkert have fået meget mere tid til at gå. Derefter spiste vi frokost på gårdspladsen – nogle havde medbragt mad – andre købte. Det var bagende varmt, så det var rigtig udflugtsvejr. Bagefter fik vi en guidet tur på den restaurerede etage på slottet. En ung guide fortalte interessant og sjovt om adelsfolkenes levned. Det mest bemærkelsesværdige var nok, at alle kunne høre og forstå hende. Fantastisk for dem med nedsat hørelse, som oftest bliver "hægtet lidt af", når der er guide på. Men det var bestemt ikke tilfældet her.

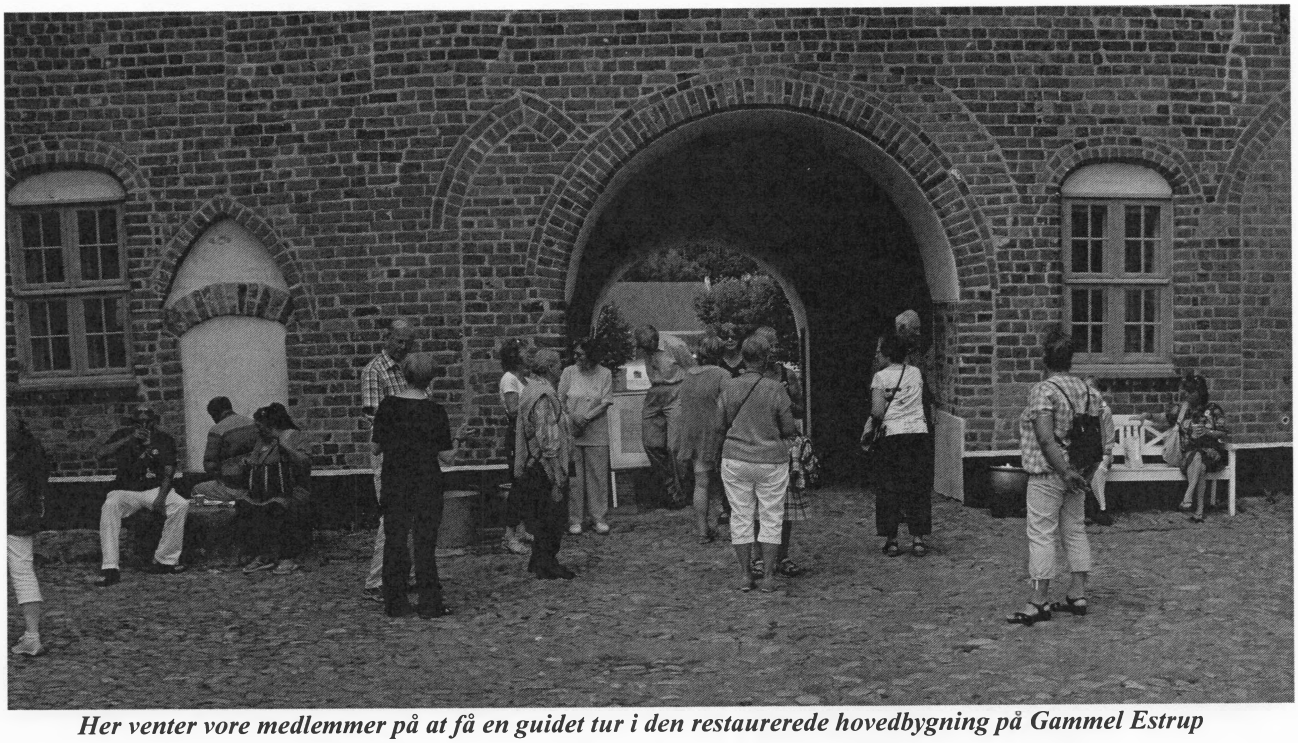

Her venter vore medlemmer på at få en guidet tur i den restaurerede hovedbygning på Gammel Estrup

Hvert år har sine skyggesider, og det måtte vi også sande i lokalhistorisk forening i 2012. Holger Helbo – vores trofaste og dygtige hjælper i foreningen og arkivet – døde pludselig under en ferie (se nekrologen senere i årshæftet).

Holger havde i vintermånederne i starten af året kørt sit læsekursus i gotisk på arkivet – et populært kursus - og deltagerne havde da også aftalt med Holger, at de ville fortsætte igen til september. Men sådan skulle det ikke være. I stedet trådte Holgers kone – og medlem af bestyrelsen - Mona Finderup til, og kurset kører videre med samme succes.

Året 2012 indbragte igen mange billeder og andet materiale til arkivet. Vi er utrolig taknemmelige for den store omtanke og gavmildhed, som folk udviser, når der skal ryddes op i skunke og skuffer. Det er af stor historisk værdi, at vi får samlet og opbevaret disse ting. Så tak for hvert et billede, brev, avisartikel, bog osv. Vi kan kun opfordre til, at I fortsat tænker på os, når der skal smides væk. Lad os sortere, hvis du er i tvivl om, hvorvidt ting er værd at gemme eller ej. Vi behandler alt med diskretion og overholder selvfølgelig arkivloven m.h.t. offentliggørelse af private papirer (80 års reglen).

Her er et par eksempler på billeder, som arkivet har fået foræret – Erna og Erik Thy samt Erik i sin orne-bil. Parret ejede Klejtrup Mølle

Alt indkommet materiale skal nummereres og registreres i vores elektroniske arkiveringssystem. Et meget tidskrævende arbejde, hvor vi hele tiden halter bagefter. Derfor vil vores opfordring være – har du lidt flair for at bruge en computer, så meld dig – vær ikke bange for, at det er for svært. Du vil ikke komme til at sidde alene med noget. Vi har brug for din hjælp!

Vi holder fortsat åbent på arkivet hver onsdag eftermiddag, hvor der stadig kommer mange mennesker forbi. Det kan jo være svært med en hverdag, hvis nogen kommer længere væk fra, og derfor vil der stadig være mulighed for at aftale et besøg til en weekend eller aften, hvis det ønskes. Henvendelse kan ske til foreningsformanden. Også i 2012 benyttede flere sig af det tilbud, og vi er glade for fortsat at kunne tilbyde denne service.

Til slut skal lyde en stor tak til alle, som på den ene eller anden måde støtter op om – og hjælper i foreningens og arkivets regi. Uden den opbakning ville det hele være lidt op ad bakke ☺

På bestyrelsens vegne
Ragna Kolind
formand

Følgende medlemmer kunne vi byde velkommen i vores forening i 2012:

Birger Jørgensen, Risskov – tidl. Hærup
Inger Busk Sørensen, Randers – tidl. Hejring
Susanne M. Mortensen, Glerup – tidl. Klejtrup
Niels Elming, Kolding – tidl. Klejtrup
Ron og Mirjam Arkesteijn, Fristrup
Else Marie Andersen (f. Skammelsen), Aarhus – tidl. Klejtrup
Kay Verner Nielsen, Hobro – tidl. Hvornum
Tove Kristiansen (f. Hølmkjær), Aabenraa – tidl. Klejtrup
Hans Henrik Mortensen, Klejtrup – tidl. Hejring
Anny Gammelby Nielsen, Bruunshåb, Viborg
Margit Andersen (f. Kristoffersen), Herning – tidl. Klejtrup/Fristrup
Bjørn Arne Skinnerup, Hasselager
Karen Sørensen, Klejtrup
Connie Overgaard og Finn Kjeldsen, Klejtrup
Henny og Erik Brüld, Klejtrup
Marianne og Henning Fruergaard, Klejtrup
Lone Hauge og Jens Hermansen, Klejtrup
Frida (f. Hermansen) og Erik Nørgaard Nielsen, Støvring – tidl. Klejtrup

Men vi har også kendskab til, at følgende af vore medlemmer er døde indenfor det sidste års tid.

Holger Helbo, Klejtrup – tidl. Hvornum
Betty Vestergaard (f. Jensen), Skårup
Helene Hersom Nielsen, Hobro – tidl. Hejring
Orla Hedemand, Lindum – tidl. Hærup

ÆRET VÆRE DERES MINDE!

Holger Helbo

Af Ragna Kolind

Klejtrup Lokalhistoriske Forening mistede i 2012 en meget dygtig og mangeårig trofast hjælper, da Holger Helbo – som tidligere nævnt - afgik ved døden i maj måned. Det var et stort chok for os, selvom vi alle godt vidste, at Holger ikke havde været helt rask de sidste år.

Holgers ihærdige arbejdsindsats på det lokalhistoriske område har haft en enorm betydning for Lokalhistorisk Arkiv. Alle vi, som arbejder eller færdes i arkivet, støder ustandselig på noter, afskrifter og andet, som Holger har givet videre til de historieinteresserede.

Det kan være rigtig svært at udtrykke en persons betydning – både på det faglige og menneskelige område, men jeg gjorde nedenstående forsøg i nekrologen ved Holgers død, og det omtalte tab har vi måttet sande mange gange i det forgangne år siden Holgers død.

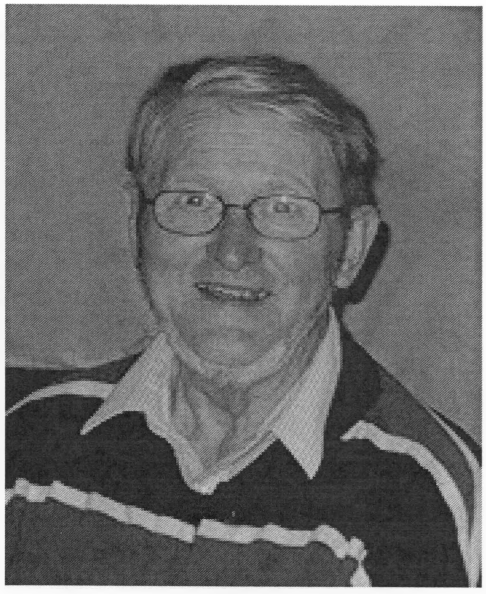

"Det var med stor sorg, at vi modtog meddelelse om, at Holger Helbo pludselig var blevet syg og døde på ferietur i Tyskland.
Det var igennem Holger Helbos store interesse for historie – specielt Danmarkshistorie – vore veje mødtes for ca. 15 år siden. Holger var pensioneret og fhv. lærer, og hans undervisningsevner kombineret med den historiske interesse havde gjort, at han var begyndt at holde kurser i gotisk håndskrift – en disciplin man som såvel amatør-lokalhistoriker som –slægtsforsker har stort behov for at kunne mestre.
I Klejtrup Lokalhistoriske Forening havde vi da også i høj grad brug for denne kompetence, og nogle stykker fra foreningens bestyrelse startede på kurser hos Holger, der på dette tidspunkt boede i Hvornum.
Det blev til et meget tæt samarbejde og forhold mellem Holger og foreningen i Klejtrup. I foreningen var vi på dette tidspunkt allerede i fuld gang med at lave gårdhistorier på alle sognets ejendomme og gårde. Holger tilbød sin hjælp, og sammen med sin kone Mona Finderup udførte Holger et fuldstændigt uvurderligt stykke arbejde for lokalhistorisk arkiv i Klejtrup. I omkring ti år har Mona og Holger siddet på landsarkivet i Viborg een gang om ugen og "oversat" og skrevet skøder, skifter og meget andet af. Det er igennem årene blevet til hundreder og atter hundreder af afskrevne sider fra Holgers hånd. Hans utrættelige arbejdsindsats på området var medvirkende til, at der rigtig kom skub i de populære gårdhistorier, som mange mennesker siden har nydt godt af.
Kurserne i gotisk skrift blev flyttet til arkivet i Klejtrup, hvor Holger troligt igennem de sidste mange år gratis har stillet sin viden og evner til rådighed for foreningens medlemmer. Een gang om ugen hele vinterhalvåret er Holger mødt op – altid klar til at øse ud af sin historiske viden til kursisterne.
Utallige er de timer, som Holger har brugt i lokalhistoriens tjeneste i Klejtrup, og dette på trods af at han ved siden af var dybt engageret i Slægtshistorisk Forening i Viborg, hvor han var formand i en lang årrække.
Holger Helbo blev ikke bare en "gratis" arbejdskraft for foreningen. Han blev en fantastisk samarbejdspartner og læremester, men også en stor støtte, hvor man aldrig gik forgæves efter hjælp.
Det er et meget stort tab for Lokalhistorisk Forening i Klejtrup – og også for mig personligt, men det er dog intet imod, hvad Mona og familien har mistet. Og derfor går vore tanker selvfølgelig i første omgang til dem i denne svære tid."

ÆRET VÆRE HOLGERS MINDE

Hjælp

os med at få samlet billedmateriale fra 1950'erne og 60'erne, som viser kendetegn fra de to årtier – tøjstil, møbler, gardiner, legetøj, mad, biler osv. Kort sagt – billeder af hverdagslivet i Danmark i denne periode. Vi vil selvfølgelig gerne foræres billeder i arkivet, men hvis du ikke vil af med dine billeder, kan vi måske få lov at scanne dem?

Kom omkring arkivet i åbningstiden – onsdag fra kl. 14 til 16.30 – eller ring til et af bestyrelsesmedlemmerne, så der kan laves en aftale.

På forhånd tak!

Lokalhistorisk Arkiv i Klejtrup

De kunne være blevet 100 år i 2013

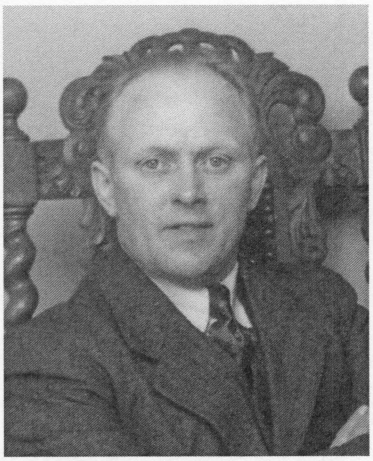

Kristian Nielsen (Greve)
"Skårup Vestergaard"

Else Bach
Herredsvejen 207 /
Bakkevænget 13

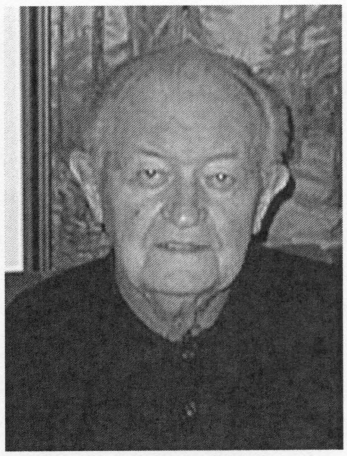

Jens Kr. Risgaard Pedersen
Skårupvej 8 / Brovej 6E

Kathrine Haugaard
Herredsvejen 170 og Søparken 4

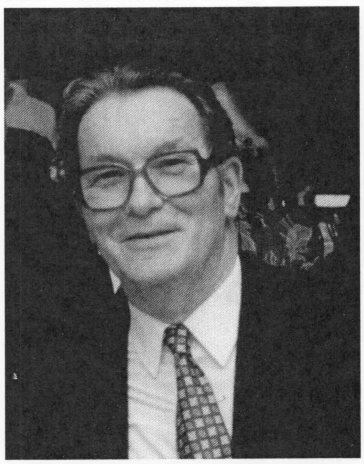

Sognepræst T. P. Kristensen
Hersom

Johannes Møller
Overhærupvej 11 /
Fuglevænget 11

Ingrid Møller
Hærupvej 10 / Bækkevej 4

Ester Mortensen
Søvej 3/Viborgvej 13, Klejtrup

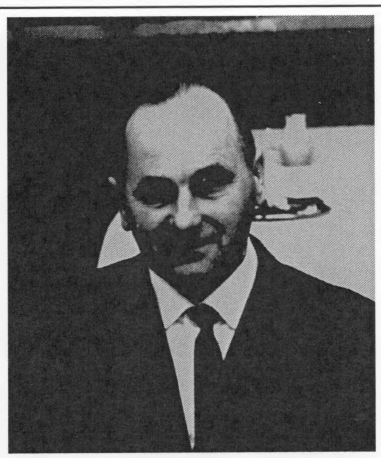

Karl Mørup
Roum / Viborgvej 11, Klejtrup

Ingrid Dalsgaard,
Hærupvej 21, Hærup

Kristian Jænichen
Klejtrup Bageri

Agnethe Thoft
Klejtrup Central, Klejtrup

Fæstebønder

Hvad er en fæstebonde? Hvad betød det? Hvorfor?

Af Mona Finderup

Omkring 1350 valgte mange bønder at give sig ind under en herremands værn. Det havde flere praktiske årsager. En af dem var, at man ikke skulle betale skat. Noget andet var, at herremanden værnede én – man var retsligt beskyttet.

Det blev nu snart ændret til, at det kun var hovedgårdens egne jorder, der var skattefrie.

Hvad betød det så at være fæstebonde:

- Jorden, bygningerne, en del inventar, besætning, avlsredskaber er ikke dit, du har det til leje og må ved fraflytning stå til regnskab for det, du afleverer.

Alt dette ligner jo et nutidigt lejemål, men hvad skulle der så betales i leje?

1. Indfæstning – svarende til nuværende indskud
2. Landgilde – en årlig afgift – svarende til nuværende husleje
3. Hoveri – pligtigt arbejde for herremanden

Ad 1. ***Indfæstning*** fulgte udbud og efterspørgsel. Var der overskud på interesserede, steg prisen, var der underskud – ja, så faldt prisen.

Ad 2. ***Landgilde*** – den årlige afgift var noget skiftende. I starten betalte man lige så mange tdr. korn ved høst, som man havde brugt til sædekorn. Landgilde ændredes også efter den almindelige markedslov. Hvis der var flere bønder,

der var interesserede i at overtage et fæste, end der var ledige gårde – ja, så steg landgildet. Var der mangel – som efter de store pest-år, hvor mange områder lå øde hen, ja, så var landgildet nede i pris.

Ad 3. ***Hoveri*** – det arbejde en fæstebonde var pligtig at udføre gratis for herremanden, vekslede også meget i tiden. Omkring Chr. II (ca. 1520) var forholdene helt umenneskelige. Bønderne blev betragtet på lige fod med kreaturer, og især på øerne blev de simpelthen handlet med fra gods til gods, især klostrene mente, at det var et slavehold, som man frit kunne handle med. Chr. II forsøgte at ændre på forholdene og indførte bl.a. en regel om, at en fæster havde ret til at blive i en gård i 8 år, og i 1923 ændredes dette til, at man havde en gård på livstid.

På Chr. IV's tid fik godsejerne stadig større brug for gratis arbejdskraft, mere og mere jord blev lagt ind under godserne, og det øgede behovet for arbejdere.
Omkring 1770 var der 229 herregårde her i landet. På de 59 af dem krævedes der, at fæstegårdene ydede hoveri i mere end 300 dage om året!
Det har jo været en økonomisk byrde for bonden. Hoveri betød jo ikke, man skulle stille samtlige medlemmer i husstanden til arbejde, men man skulle stille med en karl og evt. en pige med hest og vogn, le og rive osv., så bonden måtte jo ansætte ekstra folk – for egen betaling.
Først ved hoveriforordningen i 1795 og 1799 blev der for hvert enkelt gods udarbejdet en kontrakt over, hvad den enkelte bonde skulle lave i årets løb, og hvad hans afgifter var.

Forslag eller forening om…

bestemt hoveri til Hersomgaard, som ifølge allernådigst placaten af 23. december 1791 den 20. februar sidst er indgået og afhandlet imellem ejeren hr. velbårne kammerherre Rosenørn Teilmann og bemeldte Hersomgaards hoverigørende bønder, samt skrevet inden Rinds Gislum herreds ret den 23. næstefter på grund af hans kongelige allernådigste resolution af 14. december 1791 blev indgået.

Jeg kammerherre Christian Rosenørn Teilmann til Hersomgaard gør vitterligt.

Forslag
Til bønderne om hoveriets bestemmelse ved Hersomgaard, i anledning af placatens bydende af 24. junii 1791.

Med den dybeste ærbødighed beder baade jeg, som Eiere, og mine hoverie-bønder, som fæstere til Hersomgaard, paaskiønne vores konges retfærdighed, som vil, at bønderne skal skee ret, men tillige giøre ret; iligemaade hans majestæts viisdom, som indseer, at ingen, formedelst de uendelige mange locale bestemmelser, bedre end jorddrot og bonde selv, naar de paa begge sider ville være billige, kan bestemme hoveriet saaledes, som behøves og kan taales……

og senere…..

På disse grunde, i forbindelse med min allerunderdanigste pligt, som tro undersåt efter evne at adlyde min konges befaling, har jeg bygget forslaget til hoveriets bestemmelse ved Hersomgaard, som nu følger:

Stuehuset på Hersomgaard som det tog sig ud for godt 100 år siden

1

Ved Hersomgaard skal en halv gård årlig gøre hoveri, 5 Δ, 16 □, 33 O, siger fem Pløje, seksten spænd- og 33 gangdage, altså en hel gård, 10 Δ, 32 □, 66 O, siger 10 Pløje, toogtredive spænd- og seksogtresindstyve gangdage.

2

Ved en pløje-dag forståes, at en karl og dreng møder med en tjenstdygtig plov, forspændt med 4 eller 6 tjenstdygtige heste efter egnens skik. Ved en spænd-dag, at en kjøresvend møder med en vogn eller harve, forspændt med 2 tjenstdygtige heste. Ved en gangdag, at en forsvarlig karl eller pige, ligesom arbejdet udfordrer og tilsagt bliver, møder til hoveriet.

4

Foruden nogen godtgørelse i de her ovenfor anførte hoveridage, skal fæsteren: a) Om ildebrand skulle påkomme hovedgården eller Hersomgaard eller en bondegård på godset, møde, for så vidt muligt, at redde og bjerge, samt ilden at slukke, og tillige med de øvrige hans medtjenere, efter omgang, pladsen derefter at rydde. b) Ved skadens istandsættelse forrette fire spænd og 4 gangdage, om ulykken sker på hovedgården, men kun halv så meget, om sker på en bondegård. c) Istandsætte og vedligeholde diger og grøfter, som er fornødne til hovedgårds marker og enges indhegning, og skal heraf hver mand tilmåles hvad han tilkommer, enten for hel eller halv gård, hver sit stykke, som han om forår og efterår kan holde ved lige på hvad dage, det er ham belejliget, dog under tilsyn af herregårds ejere eller hvem han dette tilsyn overdrager; men skulle en eller anden mand i benævnte tider ikke bryde sig om sin parts vedligeholdelse, men deri vise sig skødesløs og forsøm-

melig, da møder han til dette arbejdets forsvarlige forretning, efter tilsigelse fra Hersomgaard. d) Klappe til jagt eller ræve og skadelige dyr, om forlanges, en eller to dage om året. e) Efter omgang med sine medtjenere i byen skaffe hovbud til nærmeste by eller gård, når bud kommer og så forlangt bliver. f) Forrette et spænd og en gangdag til at bjærge og opkøre hø af engene når i høbjærgningen måtte befrygtes eller påkomme vandflod. Og endelig forstår det sig selv, g) at kongerejser og ægter, kirke- og skoleægter, ægter og arbejde til udskiftnings fremme, alle vejes istandsættelse og vedligeholdelse med al sligt publik arbejde, er og bliver denne hoveribestemmelse ganske uvedkommende.

7

Når kun skulle halvgødes, da godtgøre halv så mange spænddage

8

Når rejser sker med korn, bygningsmaterialer, fødevarer eller andet deslige, er fæsteren ikke pligtig at tage læs på tilbage, når han har kørt læs ud.

Flotte hestespand klar til markarbejde på Hersomgaard

9.

Når en vej med korn i strå eller hø, skal måles, tages målet efter det sted, som anses for det midterste i tægten eller engen; ligger tægten adskilt på flere end et sted, måles efter midten i hver fald agre.

14.

For 20 tønder korn at kaste, eller 8 tønder at rense, godtgøres en gangdag, item for 20 tønder at bære på loftet.

19.

Fæsteren skal, ligesom af Arrilds tid brugt været haver, medtage de redskaber, som bruges og behøves til hoveriets bestridelse, og han, til sit eget arbejde selv bruger og behøver; hvorunder og

forståes sække til korns rensning, udsåning i marken, rejser med videre: Så skal og fæsteren medtage de bånd, som behøves til at binde det hovkorn med, som af ham indages; det dertil fornødne langhalm kan han ved lejlighed medtage fra Hersomgaard.

20.

I almindelighed skal fæsteren om hoveri-arbejdet få aftens varsel. Når dette ikke sker, eller formedelst en eller anden omstændighed ikke kan ske, er hovbuddet ikke bundet til nogen bestemmelse. I så fald må ej fordres videre, end at der mødes, så snart ordre kommer, og ske kan; samt vedbliver arbejdet så længe ud på aftenen forlanges. Dog forstår det sig derhos af sig selv, at når i vanskelig hø eller kornbjergning ikke forlanges, ej heller kan bruges, uden ½ dags arbejde; ikke heller mere end ½ dags arbejde, eller, når dette er bestemt, ej for så vidt deraf forrettes, kan blive at godtgøre, omskønt hovbuddet ikke, før samme dag, er blevet tilsagt.

21.

Hoveri-året beregnes fra hvert års 1. april. Når samme er udrundet, anses alle hoveridagene som aftjente, og for følgende år ej må skrives til restance.

22.

Fæsteren møder på Hersomgaard, efter nærmere tilsigelse, 4 gange om året med sine hoveri-seddeler og sin kvitteringsbog, såsom, først i april, juli, oktober og januar måneder, for i bogen kvartalsvis at få aftjente hoveridage afskrevne.

Forslaget afsluttes med....

For at gøre forslaget desto forståeligere for dem, har jeg ladet trykket et eksemplar og givet hver mand. 14 dage efter de have modtaget det, ville de møde hos forvalteren på Hersomgaard for at underskrive original-forslaget, ifald de antager det; hvis ikke, da at erklære ham, at de ikke vil antage dette forslag, med deres årsager, hvorfor ikke. Hvornæst det tilstilles S. T. hr. stiftsbefalingsmand de Sehestedt, for ifølge benævnte plakat i antagelses fald at kunne erhverve bøndernes personlige tilståelse om at have vedtaget forslaget, og derefter autorisere det.

Nørholm, den 20. sept. 1791.

Christian Rosenørn Teilmann

Mindestenen ved Hærup Sø

Af Ragna Kolind

I år er det ti år siden, at der blev rejst en mindesten i Skamrisdal ved Hærup sø – til minde om modstandsbevægelsen her på egnen – Sandbækgruppen.
Stenen blev en realitet ved et samarbejde mellem den daværende Møldrup Kommune og Klejtrup Lokalhistoriske Forening, og det var da også daværende borgmester Gunnar Korsbæk, som holdt hovedtalen ved afsløringen af stenen d. 12. juni 2003.

Forud for afsløringen af stenen skulle der findes en passende sten. Her trådte Christian Nørskov på Bjerregrav Maskinstation til og fandt en sten til formålet. Men der skulle jo også indhentes tilladelse af ejeren af Skamrisdal Gert Haugaard til at opstille stenen nede i dalen, og der var ingen tvivl hos ham. Det blev et klart 'Ja'.

Det var borgmester Gunnar Korsbæk som holdt hovedtalen ved afsløringen af mindestenen i Skamrisdal ved Hærup Sø

Vi var en lille arbejdsgruppe – borgmester Gunnar Korsbæk samt Allan Lonsdale og undertegnede – som tog os af det praktiske. Der blev fundet frem til navnene på medlemmerne af Sandbækgruppen, der blev fundet et passende digt af modstandsmanden Christian Ulrik Hansen, hvis forældre boede i Hærup under 2. Verdenskrig. Dette digt blev stenens inskription.

Invitationer blev udsendt til det eneste fuldgyldige, nulevende medlem af Sandbækgruppen – Ole Nørskov, Bjerregrav samt til folk som stod gruppen bi på forskellige måder – og sidst men ikke mindst til pårørende til afdøde medlemmer af gruppen.

Og da dagen oprandt, mødte der rigtig mange mennesker op i Skamrisdal ved Hærup Sø, og her kunne de bl.a. høre Gunnar Korsbæks tale, som gengives nedenfor, og overvære Ole Nørskovs afsløring af stenen.

Og her 10 år efter står stenen selvfølgelig stadig midt i Skamrisdal som et minde om nogle tapre mænd fra egnen her, som gik aktivt ind i kampen mod besættelsesmagten under 2. Verdenskrig.

Her er en gengivelse af Gunnar Korsbæks tale, som fint beskriver, hvorfor vi så det som vigtigt at rejse denne sten i Skamrisdal – en mindesten, som vi håber eftertiden vil tage vare på:

"I disse dage for 60 år siden – nemlig i juni 1943 – dannedes Sandbæk-gruppen, der var den første lokale modstandsgruppe her på egnen.

Gruppen blev startet af Harald Sandbæk, der dengang var sognepræst i Hersom, Bjerregrav og Klejtrup sogne. Den direkte årsag var en opfordring fra medlem af Frihedsrådet Arne Sørensen, der senere blev kirkeminister, og fra Flemming Juncher, der var en af de ledende kræfter i modstandsbevægelsen i Jylland.

En ung mand ved navn Christian Ulrik Hansen, der var her fra egnen – endda meget tæt på stedet, hvor vi er forsamlet – nemlig fra Storgaard i Hærup, kun ganske få hundrede meter her fra Skamrisdal – var også en af dem, der "trak i trådene" og opfordrede pastor Sandbæk til at danne en modstandsgruppe.

Sandbæk dannede så i juni 1943 gruppen, der ganske naturligt fik navn efter ham selv.

Ved det første møde talte gruppen kun 5 medlemmer, men i løbet af efteråret 1943 og foråret 1944 voksede Sandbæk-gruppen til i alt 20 medlemmer.

Gruppens opgave var at modtage containere med våben, som engelske RAF-fly nedkastede i faldskærme.

Det var Ole Nørskov fra Bjerregrav – det sidste nulevende medlem af Sandbækgruppen – som afslørede mindestenen

Stedet her i Skamrisdal ved Hærup Sø blev udpeget som et velegnet sted. Flyene kom vestfra via Hjarbæk Fjord og Skals Å'en til Hærup Sø, der var pejlemærket.
Med signal fra lommelygter stod frihedskæmpere så parat i Skamrisdal. Her modtog Sandbækgruppen flere gange nedkastninger – første gang den 8. januar 1944.

Kodeordet for Sandbæk-gruppen var Conrad, det var det navn, der blev nævnt i de hilsner fra den dansksprogede udsendelse, som den engelske BBC-radio sendte hver aften.

Når der var en hilsen til Conrad, så betød det, at de 20 gæve mænd fra de tre sogne i Hersom-Bjerregrav og Klejtrup skulle være på plads den følgende nat ved Hærup Sø.
Opgaven bestod som sagt i at modtage faldskærmscontainere med våben, der blev viderebragt til andre grupper, der så foretog de egentlige sabotagehandlinger over for tyskerne, som f.eks. at springe fabrikker i luften, der arbejdede for tyskerne eller springe jernbaner i luften mv.

Det var bestemt ikke et ufarligt job, disse 20 mænd fra Sandbæk-gruppen involverede sig i. Med livet som indsats gav de et stort og flot bidrag til modstandskampen i Danmark.

Vi må ikke glemme, at der i de store allierede lande – som USA og England – var en del usikkerhed, hvor Danmark egentlig stod i de første krigsår.
Først da modstandsbevægelsen for alvor blev organiseret, vel først og fremmest fra 1943, kunne omverdenen se, hvor den danske sympati lå.
Det var derfor utroligt vigtigt, at dele af den danske befolkning rejste sig til modstand mod tyskerne.
Men det var ikke uden en vis risiko, disse frihedskæmpere tog kampen op. I foråret 1944 blev den unge frihedskæmper Christian Ulrik Hansen, her fra Hærup, taget af Gestapo og blev senere henrettet i Ryvangen i København.
Der er i øvrigt en mindeplade over Christian Ulrik Hansen i Klejtrup kirke og selvfølgelig også i mindelunden, Ryvangen.
I krigens første år gik den unge Christian Ulrik Hansen på Viborg Katedralskole. Her skrev han bl.a. digte over krigen og om den frihed, som han mente, han kunne se som et lys for enden af den mørke tunnel.

Den dag Christian Ulrik Hansen kunne være blevet 90 år, lagde Lokalhistorisk Forening en krans ved hans mindetavle i våbenhuset ved Klejtrup Kirke. Her ses næstformand for foreningen sammen med daværende menighedsrådsformand Kirsten Pedersen

Men Christian Ulrik Hansen oplevede desværre ikke lyset. Det satte en tysk kugle en brat stopper for i foråret 1944.

Jeg har tidligere nævnte, at Sandbæk-gruppen kunne risikere at betale den højeste pris, der kunne betales med, nemlig sit eget liv.
Det var såmænd også den risiko, de hjælpere, som Sandbæk-gruppen havde, løb. Disse hjælpere – eller backinggruppe kan vi vel kalde det i dag – foretog mange ting, som hvis det gik galt kunne få alvorlige konsekvenser. Det var lige fra at gemme frihedskæmpere, til uddeling af illegale blade og f.eks. grave en faldskærm ned i jorden, der var kommet lidt udenfor den bane, som piloten havde beregnet osv.

Disse hjælpere løb alle en stor, stor risiko.

På Christian den 10.'s fødselsdag den 26. september 1944 ramlede det for Sandbæk-gruppen.
En stikker havde angivet pastor Harald Sandbæk, og en umenneskelig tortur over for den lokale præst betød, at Gestapo startede en klapjagt på Sandbæk-gruppens 20 medlemmer og gruppens hjælpere i de 3 sogne.

Der skal her tilføjes, at der var ingen af gruppens medlemmer, der på noget tidspunkt bebrejdede pastor Sandbæk, at han udleverede navnene på de øvrige medlemmer af gruppen.
Da de medlemmer af Sandbæk-gruppen, der blev arresteret så, hvilken behandling Sandbæk var udsat for, kunne de godt se, at der ikke var andet at gøre.

Modstandsmænd fra 2. Verdenskrig, som var med i enten Sandbæk-gruppen eller Platos - den gruppe i Fristrup, som blev dannet, da Sandbæk-gruppen blev taget af tyskerne. Bagest fra venstre: Jens Lykkegaard, Fristrup – Arthur Hansen, Hærup - købmand Jonasen, Fristrup - Christian Dalsgaard, Klejtrup - Hedin Sørensen, Fristrup - Johannes Brüld, Klejtrup - Peter Jensen, Hvilsom og Arne Bonde, Lindum. Midten fra venstre: Børge Dalsgaard, Klejtrup - lærer Eriksen, Hejring - Aksel Dahl Jacobsen, Fristrup - Carlo Jensen - Carlo Bertelsen, Fristrup - Simon Christensen, Hærup - Niels Christiansen Forrest fra venstre: Børge Nielsen (maler), Klejtrup - Felix (mejerist), Klejtrup - Aage Kristensen, Fristrup - Anders Andersen, - Aksel Nielsen, - Kristian Knudsen, Fristrup

Pastor Sandbæk sagde da også gang på gang under forhøret, der fandt sted i Hersom Præstegård, at det var hans ansvar, som leder af gruppen, og at det var en betingelse, at Gestapo behandlede de tilfangetagne så hæderligt som muligt, ellers fik de ikke navnene.

10 af Sandbæk-gruppens 20 medlemmer, altså de halve, blev taget af Gestapo samt to af hjælperne.

Når det alligevel ikke lykkedes at fange alle de 20 medlemmer, skyldes det ikke mindst en fantastisk indsats fra familie og lokalbefolkningens side.
Blot for at nævne et lille eksempel:

En far og søn fra Hersom, Jakob og Niels Østergård blev hentet tidligt om morgenen den 26. september 1044, alligevel havde fru Østergård nærværelse nok til midt i denne yderst vanskelige situation at se sin mand og søn blive taget og så anvise Gestapo en lang omvej til de næste på deres liste, som var brødrene Ole og Jens Christian Finsen fra Naundrup.
Hun skød en genvej på cykel og brødrene Finsen nåede at tage flugten og gik senere under jorden.

Det var en flot indsats af den gæve Hersom-kone.
Og sådan kan der nævnes flere eksempler, der gjorde, at 10 af gruppens medlemmer undgik Gestapo.

Så der var også lyspunkter midt i den mørke tid.

Vores 10 modstandsfolk og to hjælpere endte i Frøslevlejren nord for den dansk-tyske grænse. men lederen Harald Sandbæk var jo en af de store modstandsfolk i Jylland, så han sad fængslet i Gestapos jyske hovedkvarter, som var Universitetet i Århus.
Under et forhør blev Gestapos hovedkvarter angrebet af engelske fly med store ødelæggelser til følge. Pastor Sandbæk blev såret og blev i forvirringen bragt til sygehuset i Århus. Da man her blev klar over, hvem Sandbæk var, sørgede man for, at han gik under jorden, kom til Sverige og senere derfra til England, hvor han opholdt sig resten af krigen.

De 10 fra Hersom-Bjerregrav og Klejtrup og de to hjælpere, hvoraf den ene i øvrigt var fra Vammen, tilbragte så tiden i Frøslevlejren fra september 1944 til befrielsen i maj 1945. I store træk under tålelige forhold, som nogle af de arresterede senere har givet udtryk for.

Men der var stor usikkerhed forbundet med at være i Frøslevlejren. Gang på gang blev der banket på døren midt om natten og nogle af fangerne fra andre grupper i landet fik besked på at pakke, og så gik turen ellers til Tyskland til det uvisse.

Den skæbne ramte ikke vores folk herfra – og årsagen var den simple, at under angrebet på Gestapos hovedkvarter i Århus, da opstod der brand og papirerne på Hersom-Bjerregrav-Klejtrup gruppen forsvandt. Men det var først efter krigen, man blev klar over det. Så det endte altså rimeligt godt for de 12 her fra eg-

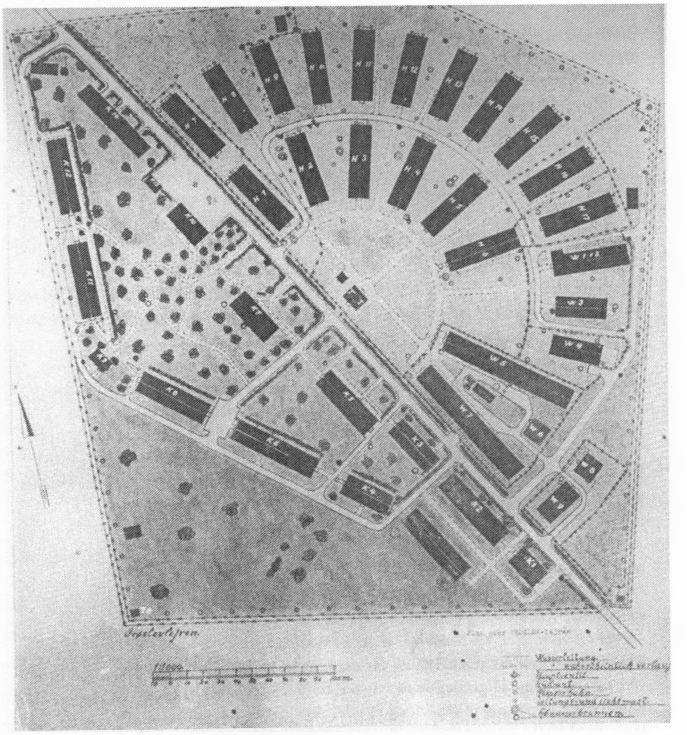

Grundplan af Frøslevlejren

nen, selvom opholdet i Frøslev helt klart havde sat sig både fysiske og psykiske dybe spor.

Her til slut vil jeg lige nævne lidt om baggrunden for, hvorfor vi fra arbejdsgruppen under Klejtrup Lokalhistoriske Forening har taget dette initiativ.
Jamen det har vi, fordi vi synes, vor forhistorie er vigtig. Den må ikke glemmes. I øvrigt kan vi også registrere en større og større interesse for vor lokalhistorie.
Her er Sandbæk-gruppen et godt eksempel på et stykke lokalhistorie, som vi vil mindes og værne om. Når vi så har et så fornemt stykke egnshistorie, jamen så har vi vel ligefrem en pligt til at gøre en indsats for et varigt minde om den lokale modstandsgruppe - Sandbæk-gruppen.

Det kan nok ærgre os lidt – vi tre fra arbejdsgruppen – at vi ikke for længst har taget initiativet. Men vel bedre sent end aldrig.

Der er selvfølgelig udgifter forbundet med såvel mindestenen og andre udgifter til sådan et arrangement. Så vi har fundet nogle sponsorer. Og jeg vil gerne her rette en stor tak til tre pengeinstitutter, som har bakket op på bedste vis. Det er Sparekassen i Skals, Klejtrup Sparekasse og Andelskassen i Klejtrup. Tak for det.

Også andre har på forskellig vis bakket op: Her vil jeg nævne Viborg Amts Tekniske Forvaltning, der har udarbejdet en meget flot informationstavle, der får sin plads ved lågen henne ved risten, og denne placering har sin baggrund i, at der i sommertiden går kreaturer her på marken.

Også tak til Møldrup Kommunes Tekniske Forvaltning. Tak til Kristian Nørskov fra Bjerregrav, der har fundet stenen og bidraget på bedste vis omkring arrangementet.

Stor tak til Gert Haugård, der ejer jorden her og meget velvilligt har stillet arealet til rådighed for stenen.

Fra min side skal der lyde en stor tak til de to øvrige medlemmer af arbejdsgruppen Ragna Kolind og Allan Lonsdale, der har gjort et stort arbejde forud for den store dag.
Jeg vil til slut læse navnene op på medlemmer af Sandbæk-gruppen og deres hjælpere.
Jeg vil her gøre opmærksom på, at i krigens sidste fase blev der oprettet en ny gruppe, som vistnok modtog en enkelt nedkastning. Det foregik i øvrigt på den anden side af Hærup Sø.

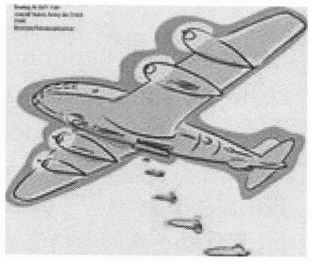

Vi har valgt at koncentrere os om den første Sandbæk-gruppe, der jo havde Harald Sandbæk som leder, men selvfølgelig har også den anden gruppe udøvet en fin indsats. Det er der ingen grund til at betvivle.

Det kan muligvis være tale om flere, der på den ene eller anden måde har hjulpet Sandbæk-gruppen som hjælpere, som også har fortjent at blive nævnt.
Vi har valgt at kun navne, vi har kunnet få bekræftet fra skriftlige kilder, er bragt på den informationstavle, der er opsat ovre ved lågen.

Men jeg skal medgive, at der kan være lidt usikkerhed om eventuelt flere hjælpere, der sagtens kunne have udøvet en stor indsats, men som vi ikke fra arbejdsgruppens side har kunnet få bekræftet skriftligt.

Hvis vi senere finder ud af, at eventuel flere hjælpere burde nævnes på informationstavlen, vil det blive rettet til hen ad vejen.

Agnes Nielsen – en kærlighedshistorie

Af Birthe Ømark

I sidste årshæfte skrev jeg om Stine Nielsen, som boede i det kønne, lyserøde bindingsværkshus lige midt i Klejtrup. I fortsættelse heraf har jeg i år valgt at skrive lidt om Stine og Christen Nielsens yngste datter Agnes. Det er såmænd ikke, fordi Agnes' liv adskilte sig fra de fleste andres, eller fordi hun på nogen måde "skejede ud" eller noget i den stil – slet ikke – men der er flere grunde til, at jeg synes, at Agnes fortjener at få sin historie i hæftet. En af disse grunde er, at Agnes boede hele sit liv i det lyserøde hus – altså når hun ikke var ude at tjene eller ude at rejse. Desuden døde Agnes først i 1988, så der er helt sikkert mange af vore medlemmer, som kendte Agnes og kan huske hende.

Den allervigtigste grund til, at jeg gerne vil skrive hendes historie, er dog Agnes' kærlighedshistorie, som er noget helt særligt. Agnes mødte sin kommende mand under en rejse til USA i 1937, og de ventede på hinanden og skrev sammen i næsten 30 år, før de blev gift. Og en sådan romantisk og ægte kærlighed synes jeg fortjener at få sin egen historie.

Barndom og ungdom

Agnes blev født den 3. september 1905 som yngste barn af træskomager Christen Nielsen og hans hustru Stine. Børneflokken, der efterhånden bestod af 7 børn – Anna, Niels Kristian, Karl, Anders, Aksel, Gunnar og Agnes – voksede op i det lyserøde hus, hvor familielykken trivedes.

I 1908 døde Christen Nielsen, og Stine stod nu alene med sine børn, men ved flid og hårdt arbejde klarede hun sig ved hele tiden at bruge mindre, end hun tjente, og hun fik alle sine børn godt i vej. Hele fire af Agnes' søskende – Anna, Niels Kristian, Anders og Aksel – valgte at emigrere til USA, hvor de blev boende hele deres liv. De var imidlertid rigtig gode til at skrive breve og var også hjemme på besøg, så det tætte familiebånd blev bevaret.

Efter endt skolegang hjalp Agnes sin mor med at fremstille og sælge træsko hjemme i "Klejtrup Træhandel", der også handlede med tobak og slik.

Højskoleliv

I 1925 tog Agnes på et ophold på Vallekilde Højskole, og ligesom sine søskende var hun flittig til at sende breve hjem. Hun var en fremragende brevskriver, og beskrev sit liv, sine omgivelser og oplevelser i detaljer, som f.eks. her i et brev dateret den 5. maj 1925:

"Kære Moder

Du venter vel efter at høre fra mig. Gunnar var med til Aarhus, og der var slet ingen søsyge på rejsen herover. Du kan tro, her er pænt; sikken en have her er. Vi er 146 piger, og det er først i dag, vi rigtigt har begyndt skolen; der er 3 eller 4 foredrag om dagen, og i dag har vi haft gymnastik for første gang. Sikken en gymnastiklærerinde vi har, det er noget andet end det, der er hjemme. Jeg har lige købt en serviet, jeg skal lære at sy russisk syning. Du kan tro, vi får en god kost. Vi får the og smørrebrød om morgenen og 2 retter til middag – i dag fik vi kødsuppe med kødboller og bagef-

ter fik vi brunet kage, og til aften får vi en varm ret og alt det smørrebrød, vi vil have. Om morgenen får vi også havregrød med skummetmælk. Hele lærerpersonalet består af følgende medlemmer: forstander Uffe Grosen og hans kone, de har en lille dreng, men ham har jeg ikke set endnu, for han skal kun have en barnepige, siger hans far, og altså må vi ikke røre ham. Så er der Killemose, kaldet Kil-på-mose, fordi han er så livlig. Og Lundby, han siger ikke ret meget, men er vist rigtig flink. Ester Jensen er gymnastiklærerinde, og Bodil Hansen er håndgerningslærerinde, og så er der en sygeplejerske. Alle spiser med ved bordet. Om morgenen er der andagt og morgensang i én af skolestuerne, det er frivilligt, om vi vil være med. Om middagen bliver der også sunget ved bordet. Hver lørdag skal vi i bad, og hver dag, når vi har været til gymnastik, kan vi komme i styrtebad. Jeg har selv været i Hørve og hente min cykel i dag, det skulle vi alle sammen. Du kan tro, jeg fik en pæn frakke, den kostede 89 kr. Kufferten kostede 28 kr. Jeg har to sovekammerater – en fynbo og en sjællænder, de er meget livlige. Hvordan har Niels Peter det? Og Kristian og Johanne, mon Johanne savner mig? Du må endelig hilse alle dem, der spørger efter mig.
Nu en hurtig hilsen fra Agnes
Hvordan har bette Mis det?"

Vallekilde Højskole

Ung pige i huset

Efter endt ophold på højskolen i Vallekilde fik Agnes en plads i huset hos forstanderens bror, Johannes Grosen og dennes kone Gerda. De boede på gården Vestervang ved Skæring nær Århus, og Agnes blev hurtigt en påskønnet og skattet hjælp i huset, hvor konen bl.a. døjede med sygdom. Agnes tog sig af både rengøring, børnepasning og madlavning og alt det, der nu skulle klares i en husholdning på landet. Hun skrev stadig flittigt hjem, og ifølge brevene ser det ud til, at hun har været på Vestervang i et par år. Den 3. februar 1927 udbrød der brand på gården, og Agnes hjalp utrætteligt med at få alle dyrene ud af stalden og redde, hvad reddes kunne. For sin indsats modtog hun af brandforsikringsselskabet 12 spiseskeer i 3-tårnet sølv. Om dette fortalte hun følgende i et brev:

"Kære Moder
Tak for brevet. Du kan tro, jeg har fået en god gave i dag. Direktøren for Brandforsikringsselskabet og en sognerådsrepræsentant var ude med 12 spiseskeer af 3-tårnet sølv i en stor, silkeforet æske. Du kan lige tro, de er fine. Skaftet er af hamret sølv, og så står der: "A. N. Branden i Skæring 3.–2. 1927" bag på dem. De er lige så lette som dine og et helt nyt mønster, som jeg aldrig har set før. Gerda gav vin og kager, så det var helt højtideligt……."

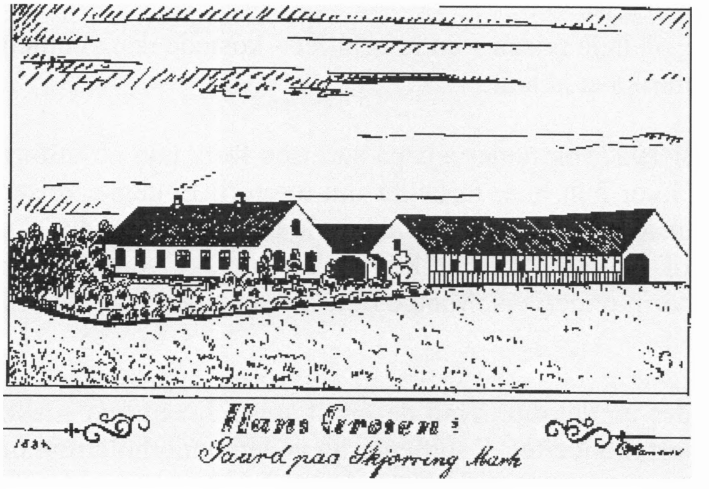

Gengivelse af gammel tegning, der hænger på gården

Den 1. november 1927 forlod Agnes familien Grosen på Vestervang, og herefter ser det ud til, at hun har været på Hadsten Højskole, indtil hun fik en plads i huset hos Johannes Grosens bror og dennes hustru i Hadbjerg i 1929. Her var hun også glad for at være, og hun forlod familien med en fin anbefaling omkring årsskiftet 1932-33 for at rejse hjem til Klejtrup.

Systue hjemme i Klejtrup
Som sin mor havde Agnes altid interesseret sig for håndarbejde, og hun var dygtig til at sy. Derfor uddannede Agnes sig nu til syerske, og hun indrettede en systue hjemme i familiens dagligstue, hvor hun fik opbygget en solid forretning.

Næsten lige overfor hjemmet havde en anden kendt Klejtrup-syerske – nemlig Mary Kristiansen eller "Sy-Mary", som hun gerne blev kaldt – indrettet systue på Viborgvej 29. Mary og Agnes var gode veninder og hjalp ofte hinanden, hvis der var meget at se til, og mange skulle have syet på én gang.

Nu fulgte en række gode og travle år, hvor der var nok at se til. Både træskohandelen og systuen blomstrede, og med flid og sparsommelighed kunne Agnes og moderen Stine spare lidt op.

Rejsen til Amerika
Som tidligere nævnt var 4 af Agnes' søskende som ganske unge emigreret til Amerika. Den ene bror, Anders, var død ved en tragisk arbejdsulykke i 1922. Broderen Aksel slog sig ned i Canada, hvor han fandt arbejde. Anna og Niels Kristian rejste begge til Racine i Wisconsin, hvor de begge slog sig ned, stiftede familie, og blev boende resten af livet.

Agnes i Amerika

Efterhånden som der kom lidt mere luft i økonomien, fik Agnes mulighed for at opfylde en længe næret drøm om at rejse til Amerika og besøge sine søskende og deres familier. Og da tanken først havde slået rod, gik Agnes målrettet i gang med at lære sig engelsk via et kursus i radioen. Hun ville jo gerne kunne snakke med de nye familiemedlemmer, som måske ikke talte dansk. Så efter grundige forberedelser var det endelig så vidt – Agnes kunne rejse til Amerika. Hun bestilte sin rejse via Bennett's Rejsebureau, og hele rejsen – en returbillet – kostede den svimlende sum af 911 kr. Agnes planlagde at blive i Amerika et helt år.

Agnes rejste den 6. juli 1937, og undervejs på sørejsen førte hun en udførlig dagbog om sine oplevelser og nye indtryk, hvor hun bl.a. fortæller om turen til England, rejsen med tog fra London til Liverpool, hvor hun omsider – sammen med de øvrige danske rejsende – kunne gå ombord på Amerika-båden "Duchess of Atholl". Hun beskriver den smukke sejltur forbi Skotland og Irland, og hvordan de oplevede storm undervejs. Mange blev søsyge, men ikke Agnes – hun holdt sig frisk hele turen.

Agnes fortæller ligeledes en del om, hvad de får at spise, hvem hun snakker med, biografture ombord, gudstjeneste, lotteri, koncerter, festaftener og anden underholdning ombord. Og i optegnelser-

ne fra den 13. juli, efter en kold nat med rim på dækket og synet af isbjerge, var der endelig land i sigte:

"I dag kan vi se Amerikas kyst, det er rart efter dagene på det åbne hav. Det første, vi så, var en klippeø, hvor der ikke boede andre end fyrmesteren. Klippeøen hævede sig lodret op af vandet, og i fordybningerne var der endnu sne. Dens navn var Bell Island."

Nu gik turen ind gennem Lawrence-floden til Montreal, og herfra skulle Agnes videre med tog via Toronto, Detroit og Chicago til Racine i Wisconsin. Efter et par dage var hun endelig fremme, og familien tog hjerteligt imod hende.

Tiden i Amerika og mødet med Richard

Nu fulgte en lykkelig tid sammen med familien, som efterhånden var vokset, da både Anna og Niels Kristian havde giftet sig og fået børn. Agnes faldt hurtigt til, og i løbet af sommeren 1937 blev det til en del udflugter og også længere ture, bl.a. til Niagara vandfaldene, som gjorde et stort indtryk. Det blev også til et besøg hos Aksel i Canada.

Agnes skrev flittigt hjem til moderen om sine oplevelser; ca. en gang om måneden gik der brev over Atlanten. Der boede mange danskere i Racine, og Agnes tog ivrigt del i både familiens og byens liv. Efterhånden som tiden gik, blev det mere hverdag, og Agnes ville gerne til at bestille noget, det var hun jo vant til hjemmefra – og pengene fik jo også ben at gå på. Så fra 1. november og et par måneder frem fik Agnes job hos den lokale bager, som oprindeligt kom fra Fyn. Hun skulle være i huset, mens konen havde barsel og derefter kom lidt til hægter igen. Det gav lidt afveksling og penge på lommen. Og efter dette første job fulgte flere andre – primært i huset hos danske familier, og Agnes trivedes med det og ville gerne hjælpe, hvor hun kunne. Efterhånden som hun lærte mere engelsk, fik hun også arbejde hos amerikanske familier. Agnes blev så glad for at være i Amerika, at hun forlængede sit ophold med 3 måneder, og hun vendte først hjem til Klejtrup i oktober 1938.

Agnes' søskende var meget engagerede i Den Danske Forening i Racine, og som noget ganske naturligt blev det også en del af Agnes' liv i Amerika. I forbindelse med et arrangement i foreningen mødte Agnes dansk-amerikaneren Richard Gottlieb Hansen, som blev hendes livs kærlighed.

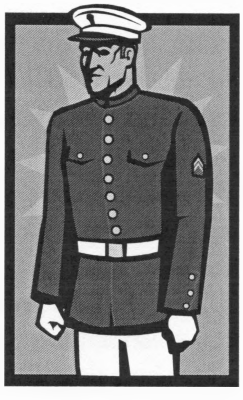

Richard blev født den 15. marts 1890 på Lolland, og rejste som helt ung til København, hvor han arbejdede i en kort periode. Som kun 18-årig rejste han til USA og slog sig ned i Racine.
Richard blev ansat i militæret, og på det tidspunkt, hvor han mødte Agnes, arbejdede han som fyrbøder på Michigan søen – et job, der hørte under militæret.

I Den Danske Forening fik Agnes og Richard hurtigt øje på hinanden – som Agnes udtrykte det: *"han var så flot i sin uniform!"* Og følelserne har været gengældte, for de begyndte at ses, og blev meget glade for hinanden. Så resten af Agnes' ophold i USA tilbragte de så meget tid sammen som muligt, mens de havde muligheden for det.

Da tiden nærmede sig for Agnes' hjemrejse, har de uden tvivl overvejet muligheden for en fremtid sammen, men Richard var bundet af sin kontrakt med militæret, så han kunne ikke rejse med hjem til Danmark. Og Agnes har sikkert på sin side følt, at hun ikke kunne svigte sin mor derhjemme. Og i oktober var det så tid for Agnes til at sige farvel til familien og Richard for at rejse hjem til Klejtrup efter et begivenhedsrigt år.

Mellemtid – ventetid – besættelse – og endnu en Amerika-rejse

Vel hjemme igen fortsatte Agnes sit rolige hverdagsliv sammen med mor Stine og systuen, og der var nok at se til for dem begge to. Agnes og Richard holdt deres forhold levende, og de skrev flittigt til hinanden om, hvad de hver især oplevede. Deres kærlighed holdt til adskillelsen, og de blev sikre på deres følelser for hinanden. Og der har helt sikkert været en del overvejelser om at besøge hinanden igen, men tidspunktet – sidst i 1930'erne med de truende varsler om krig – var ikke ligefrem det bedste eller sikreste til at foretage længere rejser. Så de kærlige ord og tanker fløj i stedet over Atlanten med brev ☺

Omkring halvandet år efter, at Agnes var kommet hjem, besatte tyskerne Danmark, og dermed kom krigen efterhånden også til Klejtrup. I takt med den gryende modstandsbevægelse blev der dannet en modstandsgruppe i Klejtrup-området. Denne gruppe havde brug for en række engagerede mennesker som hjælpere, og blandt disse hjælpere var både Stine og Agnes. De deltog ikke i egentlige handlinger, men på loftet de opbevarede illegale blade samt våben fra nedkastningerne i Hærup. Disse våben blev i første omgang fragtet til Klejtrup, og skulle herfra fordeles blandt modstandsfolkene. Der var også af og til en seng at hente for illegale overnattende, såsom nedkastede piloter, når de var i bekneb.

Efter krigen vendte tilværelsen så småt tilbage til den normale gænge, og i 1946 besluttede Stine, som efterhånden var blevet 75 år, at sælge sit hus til Agnes. Af salgsaftalen fremgår det, at Stine skulle have ret til at bo gratis i huset til sin død samt have plads til sin butik og sit værksted.

Et andet tegn på, at verden igen var ved at åbne sig efter krigen, kom, da Agnes' søskende i USA i 1947 sendte et brev hjem til Klejtrup til Stine og Agnes med en invitation til begge to om at komme på besøg – *"Kom så – vi betaler rejsen!"*

Den tur beskrev jeg i sidste års hæfte, så derfor vil jeg ikke komme så meget ind på den her. Her skal blot nævnes, at den 31. oktober 1947 rejste Agnes og Stine til Amerika, og de kom hjem igen præcis samme dato et år senere. Det blev endnu en begivenhedsrig tur og en dejlig tid sammen med familien. Stine nød at være sammen med sine børn og børnebørn, og for Agnes var det endelig tid til et kærligt gensyn med Richard. I løbet af året i USA blev Agnes og Richard klar over, at de virkelig ville hinanden; deres kærlighed havde holdt til en lang adskillelse, så de ønskede en fremtid sammen, så snart det var muligt.

Da tiden kom, hvor Agnes og Stine skulle rejse hjem, var Richard stadig bundet endnu nogle år af sin kontrakt med militæret, og kunne således ikke rejse med. Og Agnes har – på sin side – sikkert været splittet mellem ønsket om at blive og følelsen af, at hun ikke kunne svigte moderen.

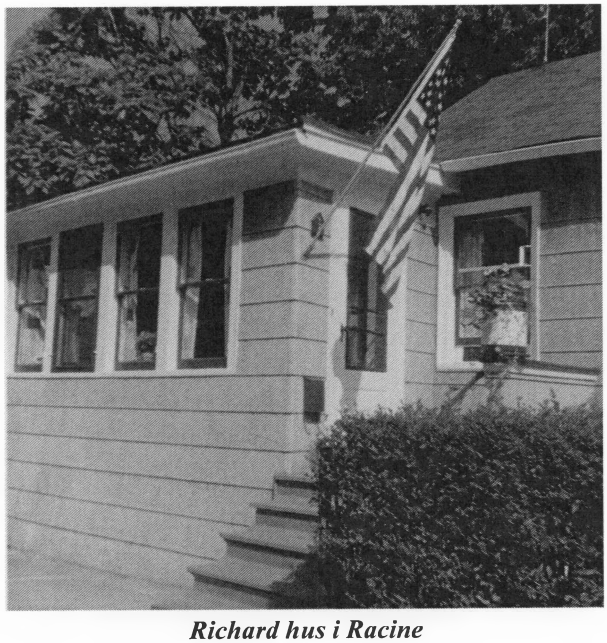

Richard hus i Racine

Skæbnen spænder ben

Vel hjemme i Klejtrup igen fortsatte livet sin vante gænge, og Agnes og Richard fortsatte deres langdistance forhold per korrespondance.

Efter nogle år udløb Richards kontrakt med det amerikanske militær, og nu kunne de omsider skimte en fælles fremtid i horisonten. Men det var, som om skæbnen ikke rigtigt ville lege med – i hvert fald spændte den grundigt ben i første omgang. Richard kom nemlig ud for en ulykke, hvor han brækkede anklen; i og for sig en mindre ting, men han var så uheldig, at der gik koldbrand i benet, og det endte med, at lægerne måtte amputere en del af det. Og med de amerikanske hospitalspriser har det sikkert også været en dyr affære. Dermed blev rejsen til Danmark udsat endnu engang.

Således gik der endnu nogle år med flittig brevskrivning; faktisk en lang periode, synes jeg, men jeg har ikke kunnet finde oplysninger om, hvorfor der gik så lang tid.

Endelig midt i 1960'erne kunne Agnes planlægge en tur til USA, og i foråret 1965 rejste hun igen til Racine for at besøge Richard og sine søskende. Huset hjemme i Klejtrup lejede hun ud i denne periode.

Kirken hvor Agnes og Richard blev viet

Bryllup og bryllupsrejse

Det var under dette besøg, at Agnes og Richard besluttede at gifte sig. Familien glædede sig med dem og tog aktivt del i bryllupsforberedelserne.

Jeg har desværre ikke kunnet finde den nøjagtige dato, men Agnes og Richard giftede sig i 1965, og vielsen fandt sted i Trinity Lutheran Church på Washington Island i Wisconsin, omgivet af familie og venner. Det har bestemt været en dejlig og festlig dag, hvor lykken og kærligheden må have været til at tage og føle på, nu da de endelig kunne begynde en fælles fremtid efter så mange år.

Agnes og Richards vielse

De besøgte de californiske nationalparker, oplevede prærien og midtvesten, de gamle sydstater og nåede Florida. Efter en tur op langs østkysten gik det vestpå forbi de store søer, og endelig nåede de hjem til Racine, hvor de for en periode slog sig ned i Richards hus.

"Bryllupsbilen"

Efter et stykke tid besluttede de sig for at rejse til Danmark. Som tænkt så gjort, huset i Racine blev solgt, og Agnes var klar til at vende hjem igen – nu med sin Richard. For Richards vedkommende første gang efter mange år i USA. Umiddelbart før jul i 1967 rejste de i første omgang til København, hvor de fejrede jul, men efter juledagene rejste de hjem til Klejtrup for at fejre deres første nytår sammen i det hus, der skulle danne rammen om deres fremtid.

Agnes og Richard nød at leve deres liv sammen, som de havde ønsket i så mange år, og lykken trivedes i det lyserøde hus. Desværre fik de kun 5 år sammen, men det var meget lykkelige år. Richard døde den 21. februar 1970, 3 uger før han kunne have fejret sin 80-års fødselsdag.

Agnes levede nu som enke i en årrække, inden hun i 1988 flyttede på Klejtrup Hvilehjem. Her var hun meget glad for at være, og her døde hun den 10. oktober 1988 i en alder af 85 år.

Agnes efterlod sig ingen børn, og efter hendes død arvede nevøen Per Nielsen huset, hvor han nu bor sammen med sin hustru Karin.

Agnes og Richard Hansen i gårdhaven på Viborgvej 16

***Efterskrift**: Jeg synes, det er en både meget romantisk og livsbekræftende historie om en kærlighed, der holdt trods langvarige adskillelser og kun med brevkontakt. Det er imponerende, men de ville hinanden, ville kærligheden, og deres historie er fremragende eksempel på, at den rigtige kærlighed er værd at kæmpe for.*

Erhvervslivet i Klejtrup i 1950'erne

Af Ragna Kolind

Sidste år startede vi en artikelserie, hvor vi kigger på forretningslivet i Klejtrup. Tiderne er forandret, og mange af vore medlemmer vil slet ikke kunne huske de forretninger og virksomheder, som vi nævner i denne gennemgang af Klejtrups gader og stræder.
Sidste år kiggede vi på Brovej, Søvej, Sandstræde og Solhøjvej. I år vil vi tage turen et stykke ned ad Viborgvej – hvordan tog den sig ud fra omkring 1950 og fremad.

Vi starter oppe fra krattet – dvs. vi bevæger os nedad mod byen. På højre side har vi det tidligere hønseri. Det var **Frede Nielsen** – måske bedre kendt som Frede-posten. I 1950 byggede han **Hønseriet** på nuværende adresse **Viborgvej 51**.

Æggene købte han af egnens landmænd, udrugede dem og solgte kyllingerne.
Senere var det gardinfabrikken **"Lika"**, som **Kaj Mørch** fra Hvornum oprettede i det gamle hønseri, og nu er har **Tom Jensen** fabrikation af galvaniserede gelændere, trapper m.m. Virksomheden har navnet "**Ferrotech**". I den anden ende af bygningerne har **Jørn Hermansen** sin sit byggefirma **JH Huse**.

Vi har desværre ikke et gammel billede af hønseriet. Men her er billede af de store røde bygninger, som ligger med enden ud mod Viborgvej.

På modsatte side af vejen – på **Viborgvej 34** – var der vognmandsforretning frem til engang i 1940'erne. Det var **Ferdinand Honoré**, der havde lastbilskørsel. Men i 1950'erne var huset blevet til en almindelig privatbolig. I 1959/60 blev det købt af Klejtrup kommune og brugt som lærerbolig. Senere blev huset solgt til privatbolig. Sidst i 1960'erne blev huset solgt til privat eje igen.

Viborgvej 34

Så er vi tilbage på højre side af Viborgvej – på **Viborgvej 45**. Her havde **Arne Sørensen** i mange år sin **vognmandsforretning**. Han åbnede i 1952, og han kørte alle former for vognmandskørsel – og levende dyr. Det blev til mange år i vognmandsfaget, og på et tidspunkt kom sønnen Sten med i

firmaet. Også sønnen Lars var hjemme en tid, hvor der var tre lastbiler i firmaet. Arne solgte sin resterende andel af forretningen til sønnen Sten i 1990'erne.

Henny og Arne Sørensens hus på Viborgvej 45 – bemærk udgravningen til højre for huset – der er ved at blive gjort klar til at bygge garager

Arne og hustruen Henny blev boende nogle år på adressen på Viborgvej 45, men da der blev bygget andelsboliger på Bakkedraget, solgte de huset og købte en af boligerne på Bakkedraget. Vognmandsforretningen drives nu fra sønnens adresse på Industrivej 3 i Klejtrup.

Her er vognparken opstillet – og foran ses Arne Sørensen flankeret af sine sønner – Sten (tv) og Lars (th)

Så er vi tilbage ved de lige husnumre – nemlig **Viborgvej 28**. Huset havde to lejligheder – ejeren boede i underetagen, og overetagen var i rigtig mange år lejet ud til forskellige. I 1950'erne sad **Ingvard og Stinne Poulsen** til leje i huset. Ingvard Poulsen var bl.a. fiskehandler, og parret kørte rundt og solgte fisk i og omkring Klejtrup. Ingvard kørte bilen, og Stinne "løb" ud og ind af husene og solgte fisk.

Huset på Viborgvej 28 hed 'Aftenhvile'. Her er det en tidligere ejer – Anna Hoppe - som står foran huset

Overfor på modsatte side af vejen boede **Oskar Hansen – Viborgvej 41**. Han lavede cykler i stand og solgte dem. Huset blev temmelig sikkert bygget af Oskar Hansen. Det er nu fjernet, og der er i stedet bygget to rækkehuse. Vi har ingen billeder af det gamle hus på adressen, så hvis en af vore læsere har et sådant, vil vi meget gerne låne det, så vi kan få en kopi af det.

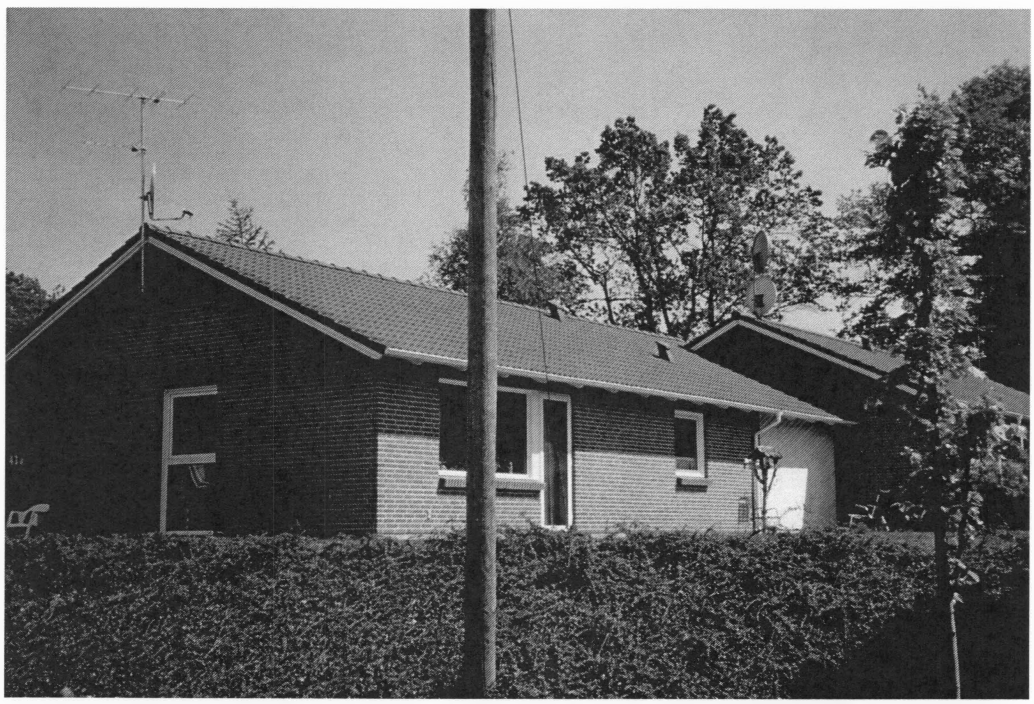

Viborgvej 41 hvor Oskar Hansens cykelforretning lå

En sidevej til Viborgvej er Skovbakken, hvor der ligger to huse. Huset længst oppe – **Skovbakken 8** – blev bygget af **Christen Ømark Jensen** – men først i starten af 1960'erne. Ømark havde tømrervirksomhed fra adressen i mange år. Vi har desværre ikke billede af dette hus.

På **Skovbakken 4** var det **Murermester Leo Bødker**, der havde sin virksomhed. Han byggede selv huset. Det er et meget højt hus – og dets beliggenhed gør, at det virker endnu højere. Det kan ses langt omkring.
Begge huse på Skovbakken er ikke virksomhedsboliger mere.

Huset på Skovbakken 4 ses her mellem Viborgvej 30 og Viborgvej 28

Tilbage på Viborgvej har vi **Viborgvej 26**. Der har nok været noget garageanlæg på grunden, og senere er der kommet værksted til. I hvert fald var det mekaniker Alfred Christensen, som havde værksted på grunden fra 1941. Vi ved ikke hvor langt frem i tiden, han havde det.
Det næste vi kan få oplyst er, at mekaniker Søren Davidsen købte værkstedet omkring 1962. Det var ham, der byggede privatboligen til værkstedet. I dag er der fortsat mekanikerværksted på adressen.

Mekanikerværkstedet på Viborgvej 26 med privaten til højre. Vi har desværre ikke gamle billeder af virksomheden

Viborgvej 35 var hjemsted for "byens taxa" i 1950'erne

Vognmand Peder Steffen Pedersen på **Viborgvej 35** – eller som han blev kaldt i daglig tale: ***Pi' Staffen***. Peder Steffen Pedersen blev udlært smed ved Laurs Laursen, som dengang havde Klejtrup Smedje på Brovej 11. Efter at have arbejdet som svend i nogle år, nedsatte han sig i Klejtrup under beskedne forhold med cykelforretning og tilhørende værksted. Vi ved ikke, hvor den havde adresse. Men hurtigt oparbejdede han sig en solid kundekreds og i 1932 købte Peder Steffen huset her på Viborgvej 35, hvor han udvidede aktiviteterne med både fabrikation af radioer og salg af cykler. Men i 1950'erne var det fortrinsvis bilværksted og vognmandsforretning. Mange familier brugte Pi' Staffen, når de skulle af sted på familiebesøg i "lang-bort-i-stand", og foreningsbestyrelser m.m. brugte også ham, når de skulle på udflugt. Vi er så heldige i arkivet at have Pier's første taxameter. Og det fungerer skam endnu ☺

Viborgvej 22 var **Dyrlægeboligen**. Den første dyrlæge i byen boede på **Søvej 3**, men senere blev huset her på Viborgvej 22 bygget og blev hjemsted for byens dyrlæger. I 1950'erne var det **Kay Rasmussen**, som havde dyrlægepraksis'en. Han var gift med **Britta**, og parret drev dyrlægevirk-

somhed indtil 1967, hvor **Jens Hougaard Pedersen** overtog den. Jens og hustruen Kirsten lukkede praksis'en i 1994.
Nu er huset almindelig familievilla.

Niels Peter Bust (Nielsen) boede på **Viborgvej 31** – han lavede sivsko. Der var jo ikke noget, der hed pensionsordninger dengang, så man kunne spare op til sin pension. Og "aldersrente" – ja, det tog man helst ikke imod, hvis man kunne klare sig selv. Så lidt indtjening var velkommen. Og Bust-Niels Peter (som han kaldtes i folkemunde) lavede sivsko, som blev solgt fra adressen her.

Niels Peter Bust boede her på Viborgvej 31

På **Viborgvej 29** boede **Jenny og Niels Bülow Nielsen**. Jenny havde **systue** i hjemmet. Og det var ikke ukendt for byens borgere, at der var systue i det hus, for **Mary Kristiansen** havde tidligere haft systue samme sted. Det var før hun flyttede til Sandstræde 10.
Niels Bülow havde var savskærer hos Thofts Savskæreri, men blev senere vejmand for Klejtrup Kommune.

Klejtrup Lægebolig blev bygget i slutningen af 1800-tallet. I 1950-erne var det læge **Knud Repholtz**, der havde sin lægepraksis her. Han blev bistået af sin kone **Betty.** De havde været i byen siden 1919, og Repholtz blev i sit embede indtil 1964. Han var en afholdt og dygtig huslæge, men nok også børnenes skræk. Han "stak" jo (vaccinationer), han trak tænder ud, han syede uden bedøvelse osv. Jo, han var en "grimmer karl" i mange barneøjne. Men så var det godt, at han havde fru Repholtz. Hun kom altid – med cerutten/cigaren i hånden - med sin bolsjedåse, når der skulle trøstes.

Billedet her af lægeboligen stammer fra 1940'erne. Indgangen til venteværelset ses i enden af huset

Viborgvej 27 var hjemsted for byens **telefoncentralen**, men der var jo en langt større virksomhed på adressen – nemlig Thofts Savskæreri. Der var flere ansatte. Træet blev hentet i Lindum Skov og skåret op her. På modsatte side af vejen – på Viborgvej 20 – havde Niels Thoft opbevaring af tømmer. **Viborgvej 20** blev senere frasolgt til Sigfred Hermansen, som havde sin Trælasthandel der.

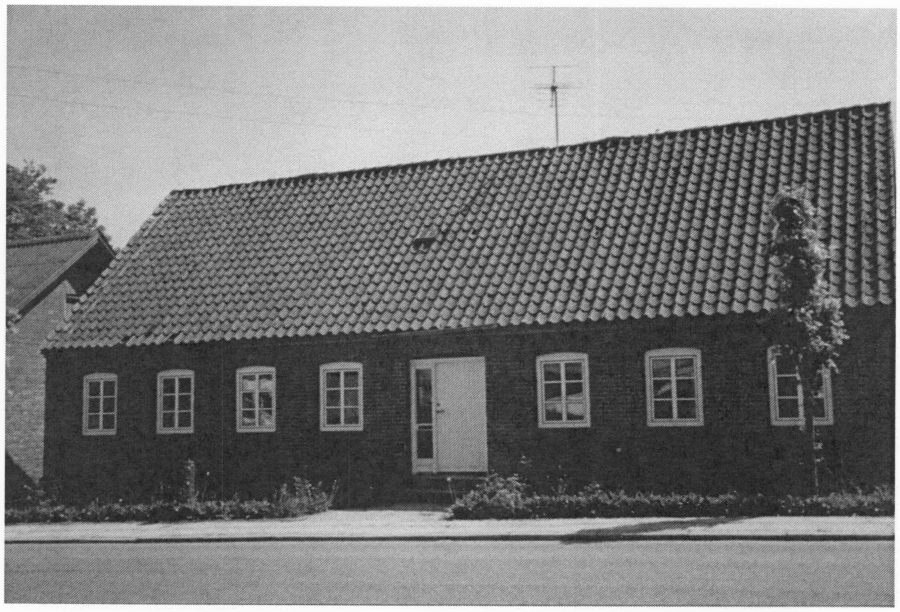

Klejtrup Central var her til højre for døren – Viborgvej 27

Savskæreriet på Viborgvej 27 – her er nu det nye kvarter Bakkedraget

Kørende post i Klejtrup

Af Ragna Kolind

Som nævnt tidligere i hæftet her, er det 125 år siden i år, at den kørende post begyndte at udgå fra Klejtrup. Som kørende post havde vi i Klejtrup **Jens Chr. Poulsen**.

Allerede i 1873 kom der kørende post fra Hobro postkontor, hvilket blev annonceret i avisen mandag d. 18. august 1873, hvor der bl.a. stod ....

.... En 2 gange ugentlig gående og 1 gang Ugentlig kjørende Post fra Hobro over Nørre-Onsild, Hvornum, Kleitrup, Hersom, Bjerregrav, Hørup med Sidepost til Thostrup, Posten afgår fra Hørup Mandag, Onsdag gående, Fredag Kjørende Formiddag kl. 6 Tilbage fra Hobro samme Dage Kl. 1 eftermiddag.

Ti år senere begyndte der at komme krav fra flere sider om en bedre postservice – bl.a. stod flg. at læse i 1883....

Der skrives om "udviklingen" i Roum, som for få år siden næsten var en ø. Nu har en gårdmand lige startet en købmandsforretning. Det hedder bl.a.: --kunne byen nu få kørende post et par gange om ugen, var dette også et fremskridt. Nu i de senere år har byen haft sin daglige post, men om vinteren og langt hen på foråret kommer den gående post først dagen efter udgangen fra Hobro, fordi postsagerne hvile ud i Kleitrup om natten. Tænker man sig den kjørende post udgik fra Vester-Tostrup over Roum, Fristrup, Heiring, Øls osv., da er det at formode, at både disse landsbyer såvel som Hobro ville vinde derved, da der er 1 kjøbmand i Thostrup, 2 i Roum og 1 i Heiring, som jo da med posten var istand til at få en stor del af deres varer over eller fra Hobro.

Og så endelig fem år senere skete der en ny udvidelse af postombringningen, idet der i Klejtrup blev oprettet et brevsamlingssted:

Lørdag d. 21. juli 1888
At der fra 1ste. August d.a. bliver oprettet et Brevsamlingssted i Kleitrup, hvis Bestyrelse er overdraget Kjøbmand Chr. Christensen (Pedersen) dersteds, bekjedtgjøres herved.
Hobro Postcontoir, den 21. Juli 1888.
Chr. Larsen.

og et par dage senere:

Mandag d. 23. juli 1888 *LANDPOSTVÆSNET.*
Opmærksomheden henledes på nedenstående bekendtgjørelse fra det herværende postcontoir, ifølge hvilke der fra 1. august bliver foretaget nogle omordninger på landpostrouten Hobro-Hørup, oprettet et brevsamlingssted i Kleitrup samt endelig finde en directe omdeling af postsagerne sted fra landpostrouterne S.Onsild-Fastrup og S.Onsild-Foulums vedkommende.....
.....
Fra 1ste August d.A. bliver Landspostrouten Hobro-Hørup paa Grund af directe omdeling af Postsagerne til Adressanterne, omordnet saaledes:
Fra Kleitrup til Hobro kjørende Landpost hver dag, Søndag undtagen, kl. 6½ Formiddag; fra Hobro til Kleitrup kl. 10½ Formiddag.
Fra Kleitrup ca. kl. 1 Efterm. gaaende Landpost til Christinelund, Mariendal, Troestrup, Hærup Udflyttere.
Fra Kleitrup ca. kl. 1 Efterm. gaaende Landpost til Dremstrupgaard, Heiring, Fristrup, Thorupgaard, Roum, Skravad Mølle, Aastrupgaard, Møldrupgaarde, Lund, Roum Hedegaard, Skaarup.

Brevportoen til Kleitrup og til foranførte 2de Budgange fra 1ste August 8 Øre.
Fra samme Tid vil Bjerregrav By og Hede, Nørskov, Tinggaard, Hørup By og Mølle, Skamrisgaarde, Navndrup Mølle og Gaarde, Havgaard og Havgaardhuse, Hulris Kro, Øster- og Vester Teglgaard, Teglhuus, Over- og Neder Hulris Byer samt Palsgaard som hidtil have hørt under Hobro Postdistrikt, blive indlemmede i Viborg Postdistrikt.

Hobro Postcontoir, den 21de Juli 1888.

Chr. Larsen.

Jens Chr. Poulsen var født i Døstrup i 1858, og han blev uddannet post ved postvæsnet i Hobro. Vi ved faktisk ikke, om Poulsen var den kørende post i Klejtrup fra starten. Ved sit giftermål i 1883 flyttede han og hustruen til Klejtrup, så det kunne jo godt tyde på, at han var den første kørende post i Klejtrup.

Jens Chr. Poulsen betegnedes af efterle-

vende slægtninge som en meget afholdt mand med et lyst sind, og det har sikkert været en fornøjelse at "få besøg" af ham hver dag.

Vi ved ikke, hvor i Klejtrup Jens Chr. Poulsen og hustruen Margrethe boede før 1903, men i 1903 købte de ejendommen "Bøgely" på Skårupvej 33. Det var meget almindeligt, at man havde et landbrug ved siden af hvervet som post.
Da de solgte ejendommen der, flyttede de ud på "øen" – som området ved Verdenskortet kaldtes. Der døde Margrethe. Jens Chr. døde ude ved en datteren og svigersønnen Dagmar og Anker Nielsen på Sandstræde 27 i "Det svot sogn".

Beretning om Ellen Pødenphants barndom i Klejtrup

Af Ragna Kolind

Vi har mange gange opfordret vore medlemmer til at fatte pennen og få nedskrevet sine erindringer fra barndom/ungdom i Klejtrup.
Og heldigvis er der nogle, som tager opfordringen op. Sidst har vi fået en beretning af Ellen Eriksen i Hobro. Ellen er født i Klejtrup – hendes ungpigenavn var Ellen Pødenphant – nok bedre kendt under navnet **Tulle**.

Tulles far og mor – Hans Christian Orla Julius Pødenphant og Kirstine Ottoline Nielsen – blev gift den 23. marts 1923 i Hobro.
De fik en lille frisørforretning i huset på Viborgvej 11 – det der kaldes Palmehaven. Tulles bedsteforældre flyttede så til Klejtrup. De købte huset lige overfor møbelhandler og snedker Sofus Bundgaard – huset på nuværende Viborgvej 4. Tulles far flyttede så forretningen derned, og familien flyttede med.

Og i løbet af knap ti år voksede familien med fem børn. Først kom Niels Christian, som blev født i 1926. Han døde som ganske ung ved en ulykke – han blev kun 17 år. Den næste i børneflokken var endnu en dreng – Dennis – født i 1928. Så gik der et par år igen, så kom Tulle til verden i 1930. Fem år senere – i 1935 – blev Frits født. Men ind imellem Tulle og Frits var der en lille pige - Grethe – som døde som ganske lille. Til sidst kom endnu en pige – i 1936 blev Alis født.

Orla og Stinne med børnene Niels Chr., Dennis og Tulle

Tulle fortæller om sin barndom i Klejtrup:

"Da jeg var lille, skulle min storebror passe mig en dag. Men så mødte han en legekammerat, som hed Ole Fogh, og de ville ned til åen. Der var en grøft, som de skulle over, og gode råd var dyre. De

stillede sig på hver sin side af grøften for at få lille mig over. Men så skete der det, at jeg havnede ude midt i grøften. Jeg lignede en neger, da de fik mig op, så de fik mange skældud, da de kom hjem med mig.
Jeg havde en dejlig familie. Vi boede jo i hus sammen med mine bedsteforældre, og hos dem havde jeg mange gode timer. Som fem-seks-årig var jeg mange gange med min bedstefar ude at køre. Han havde arbejde hos slagter Kold. Han skulle ud på landet at hente små kalve og grise. Han kørte i en lille vogn, hvor der var en kasse på ladet, hvori de små dyr kunne være.

Når det var sommer og dejlig vejr, havde min mor og far et lille ishus, som de skulle passe om aftenen. Så måtte vi børn tidligt i seng, for vi måtte jo ikke lave uro. Somme tider fik jeg lov at være nede ved bedstefar og bedstemor – så skulle jeg ikke så tidligt i seng.

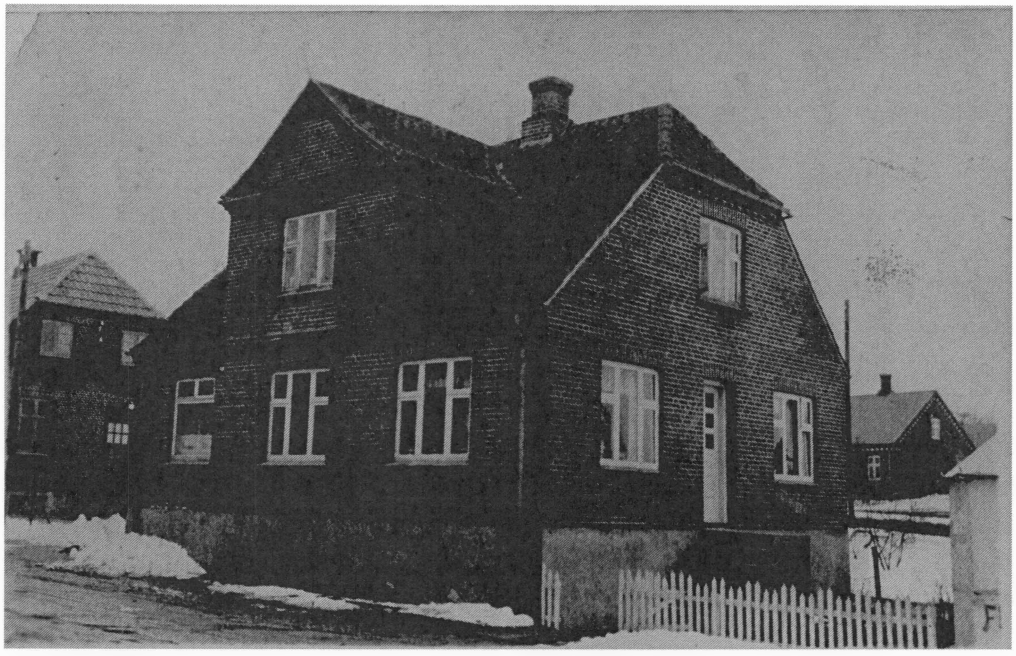

Viborgvej 4 var Pødenphants hjem

Når det blev sommer og pinse, skulle vi til børnebal i Lindum Skov. Vognmand Hedemand pyntede sin lastbil med bøgegrene. Der blev sat bænke på ladet, så vi børn kunne sidde der – og så af sted til fest.

Om sommeren badede vi i Klejtrup sø. Det gjorde vi også med skolen. Vi gik i flok og rad – to og to med hinanden i hånden – skolelæreren først. Og når vi kom ned til søen, badede piger og drenge hver for sig.

Når det var dejligt vejr om aftenen og om søndagen, samledes vi altid i Sandstrædet for at lege. Vi spillede noget som hed "**Pind**" eller "**Paven i band**".

Om vinteren spillede nogle af forældrene dilettant, og når det var færdig, var der også nogle af vi børn, der spillede dilettant oppe i kælderen hos Sofie og Christen Dalsgaard. Så kom forældrene og andre børn fra byen for at se på.

Da jeg blev lidt ældre, kom jeg op på Mejeriet for at hjælpe Amalie med at lave is om morgenen, inden jeg skulle i skole. Så vi skulle tidligt op. Inden jeg skulle i skole, fik jeg så morgenmad inde ved mejeribestyrerens kone Fru Holm. Det var et flot bord, vi kom til – brød, mælk, tykmælk, pålæg og ost. Så det var dejligt.

Så kom krigen, og jeg skulle med min mor i tørvene, når jeg kom hjem fra skole. Så skulle jeg gå den lange tur ud til mosen – helt ud forbi Anker-postens (Sandstræde 27). Det var kun min mor, der havde cykel.

Men vi børn havde det dejligt, når vi kom i tørvene nede ved Lindum Skov. For at komme over til skoven, skulle vi jo over åen. Vi brugte en båd, som var bundet til en pæl i begge sider. Så kunne vi trække os over.
Når der var middagspause, morede vi børn os med at fange haletudser og komme dem i glas. Og når jeg så gik hjem, skulle jeg plukke hvidkløver til min bedstefar. Han tørrede det i ovnen, og så kom han det i piben.

Når vi var færdige i tørvene, skulle vi i kartoflerne. Vi var flere børn af sted med vore mødre, så det var dejligt. Der var et sted, jeg aldrig glemmer. Der var en gammel Bedste, som kom med æbler og blommer til os børn. Hun lagde dem på en avis nede ved den ene ende, så når vi kom derned, var der rigtig fest. Og hvis der var en dag med regnvejr, og vi blev våde, skulle vi med hende hjem. Så tørrede hun vore træsko med gløder fra komfuret. Det var oppe ved nogle, som hed Greve. De boede på gården lige efter Skårupgaard.

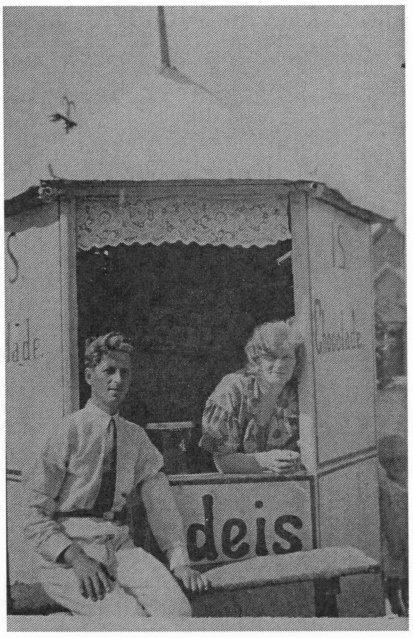

Pødenphants passede også mejeriets ishus på hjørnet af Søvej og Viborgvej

Vores tøj blev hængt til tørre over komfuret, og imens bagte hun pandekager til os. Så det var dejligt!

Om vinteren var vi ude at kælke. Vi havde mange bakker at køre på – bl.a. kørte vi ned ad Skræddderbakken (nuværende Kastanievej). Vi susede over vejen – over mod mejeriet, så drejede vi ned ad vejen og endte helt nede ved Hotellet. Der var også en bakke derude, hvor friplejehjemmet ligger nu. Vi havde også en lille bakke oppe i Kratten, som hed Toftebakken.

Som kom tiden, hvor jeg blev konfirmeret. Det var den 8. april 1945 – lige før krigen sluttede. Til november samme år kom jeg ud at tjene på en gård i Nr. Onsild. Det var samme sted, som min ældste bror tjente. Han var ikke så gammel, da han kom derover. Han gik i skole der.
Jeg var der i to år. Så rejste jeg til Hobro, hvor jeg blev gift i 1950 med Erik Eriksen. Vi fik to børn – Benny og Jette. Benny bor nu i Hobro og Jette i Mariager."

Det stod der i avisen....

For 125 år siden:

1888 Fest

i anledning af hundredeårsdagen for stavnsbåndets løsning afholdes den 20. juni i Hobro Lystskov, hvortil indbydes alle, qvinder som mænd fra land og by.
Kl. 2 samles deltagerne på Torvet i Hobro og afmarcherer i procession med musik til festpladsen ved Skyttehuset, hvor der vil blive holdt taler af Dhrr. (*red.: De herrer*) litterat N. J. Nørlund, København, højskoleforstander Østergaard, Skørping og gårdejer Rasmus Gelsser, Balle ved Silkeborg.
Det forventes, at hr. skuespiller Hyltoft, Randers senere på dagen vil holde oplæsning.

Hele Skyttehuset vil blive indrettet til dans, der varer til kl. 1.
På festpladsen forefindes et stort telt med koldt dækket bord, og et særskilt telt, hvor varm mad kan fås for dem, som ikke medbringer madkurve.
Endvidere flere telte rundt i skoven med forskellige drikkevarer.
Om aftenen vil skoven blive oplyst med kulørte lamper og kl. 10½ afbrændes et stort fyrværkeri.
Til dansen musiceres af 2 musikkorps.
Foreningsfaner benyttes ikke.
(*Red.: Og så står en hel række navne på landmænd i Klejtrup sogn, som er medindbyder til festen*)

Lørdag d. 21. juli 1888:
At der fra 1. august d.å. bliver oprettet et brevsamlingssted i Klejtrup, hvis bestyrelse er overdraget købmand Chr. Christensen (Pedersen) dersteds, bekendtgøres herved.
Hobro Postkontor, den 21. juli 1888
Chr. Larsen.

Tirsdag 7/1 - 1913
Fra Klejtrup
Glædeligt er det, at vi nu er kommet saa vidt herude i Klejtrup, at vi ikke behøver være en halv eller en hel Time om at samles til Møde. Til Martin Sørensens Oplæsning i Søndags var mødt over 150 Mennesker, saa Mødet kunne begynde 10 Min. efter den fastsatte Tid, men vi maa videre frem. Vi maa vænne os til at møde præcis.
Hr. Sørensen læste Aakjærs "Naar Bønder Elsker", og han gjorde det saaledes, at Folk blev aldeles henrykte af Begejstring. Men Hr. Sørensen er ogsaa en dygtig Oplæser, som i høj Grad mestrer det jyske Sprog. Han blev straks engageret til at læse op igen herude den 6. April. Det bliver enten Aakjærs "Ulvens Søn" eller Skjoldborgs "Ideale Magter", der kommer til at holde for. Oplæsningen gav et lille Overskud, som blev skænket til Klejtrup Husmandsforening i Form af 30 smukke Eksemplarer af "Husmandssangbogen".

P.H:

Torsdag 6/2 - 1913

Elektriciteten

Ude i Klejtrup omgaas man med Planer om Oprettelse at et Elektricitetsværk med Møllen som Kraftværk. Der er Tale om to Projekter, et for Klejtrup By alene og et, hvor de omliggende Byer Heiring, Fristrup og Hvornum kommer med. I denne Tid udarbejdes der Tegninger og Overslag, som paa et Møde skal forelægges Egnens Beboere.

20/2 - 1913
Aalborg Amts Sogneraadsforening har holdt Møde med Stiftamtmanden og Egnens Politimestre. Der faldt mange Udtalelser mod Foreningsballerne. Herredsfoged Bay i Terndrup udtalte saaledes, at Dansen gjorde mere Skade end Spiritus. Paa Fyn, hvor han kom fra, var 11% af Børnene født udenfor Ægteskabet, og det var Dansens Skyld. Borgmesteren i Nørre Sundby tilføjede, at i opklarede Paternitetssager (Faderskabssager) viste det sig næsten altid, at Samlejet havde fundet Sted efter et Bal.

Torsdag 6/3 - 1913

Fra Klejtrup

Arbejdet ved Nedlæggelse af Kloakledning samt Anlæg af Gangsti igennem Klejtrup By er ved Licitation overdraget Murermester Chr. Andersen, Fristrup for 1140 Kr. Arbejdet skal være færdigt til 1. April.

Onsdag 16/4 - 1913

Elektricitetsværk i Klejtrup

I Aftes fremlagde Ingeniør Siliam Bjerre, Skive, Overslag over et Elektricitetsværk for Klejtrup By med Kraft fra Vandmøllen. Derefter holdt Ingeniør Christensen Foredrag om elektrisk Kraft og Belysning. Mølleejer Kragh, Kongsvad Mølle, var ogsaa kommet til Stede og gav en Del Oplysninger om Værket der. Efter at Sagen var drøftet, foretoges Afstemning for at se, om Folk i det hele taget ønskede Elektricitet. Afstemningen gav det Resultat, at alle de Tilstedeværende ønskede det, og man nedsatte et Udvalg til at føre Sagen videre og forhandle med Møller Hermansen om levering af Kraft. I Udvalget er Købmand R. Christensen, Formand, Læge Hegelund-Lange og Snedker Bundgaard.

Fredag 25/5 - 1913

Elektricitetsværkerne

Det lader ikke til, at det gaar saa glat med de andre lokale Planer om Elektricitetsværker, som de gik paa Kongsvad Mølle. Vi oplyste forleden, at Tanken om at lave Værk paa Volstrup foreløbig var opgivet, og det samme kan nok siges om det paatænkte Værk i Klejtrup, endskønt man skulle synes, at der i denne forholdsvis tæt beboede og blomstrende By var gode Chancer for at konsumere Elektricitet. Planerne er dog foreløbig stillet i Bero, men da den gode Vandkraft i Møllen fremdeles er til Stede, er deres Realisation maaske kun et Tidsspørgsmaal.

23/5 - 1913

En hjort i Klejtrup Sø

Fredag formiddag fangede fiskerne Niels Sørensen og Peder Dalsgaard en ung kronhjort i Klejtrup Sø. Den kom i stærkt løb og sprang i kraftigt sæt ud i vandet. Fiskerne lagde straks mærke til den, fangede den forholdsvis hurtigt og førte den levende hjem. Det menes, at hjorten er kommet fra Rold Skov. Fiskerne har solgt dyret til Skovrideren ved Lindenborg Grevskab for 45 Kr.

Mandag 26/5 - 1913

Kronhjorten

Den omtalte kronhjort, som blev fanget i Klejtrup Sø, købtes af Grev Schimmelmann, Lindenborg. Den blev i Lørdags afhentet af Revierjæger Jensen, Rold Skov, samt Købmand Justinus Nielsen og afsendtes til Jægersborg Dyrehave, hvor den skal forny bestanden.

Torsdag d. 16. juni 1938

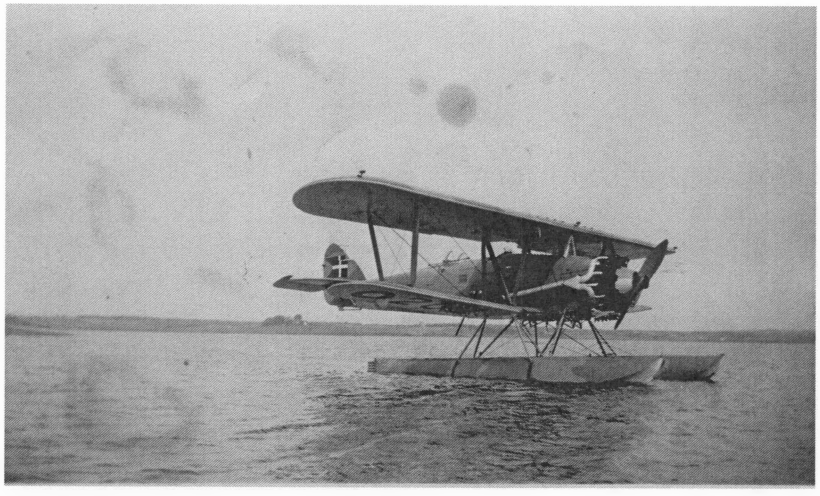

Flyverbesøg

I går formiddags ved 9.30 tiden fik Klejtrup uventet flyverbesøg, idet en vandflyvemaskine gik ned på søen. Det viste sig at være en stedsøn af læge Repholtz, flyverløjtnant Walter Lonsdale, som kom flyvende for at aflægge en visit, inden han om kort tid flyver til Grønland for at aflevere en flyvemaskine til Dr. Lauge Koch. Der var selvfølgelig stor interesse for flyvemaskinen i Klejtrup, og der var mange mennesker ved søen indtil flyverløjtnanten igen lettede ved 13-tiden.

Lørdag d. 20. august 1938

Kørt for stærkt

En elektriker fra Klejtrup har måttet vedtage en bøde på 60 kr. Han havde ved Århus kørt firs km. med sin motorcykle, og var kommet til at køre foran færdselspolitiet. Desuden frembragte maskinen unødig støj.

17. juni 1963

Fodboldkøer

Usædvanlig indledning til kampen mod Borup

Selv om Klejtrups fodboldspillere fik uventet hjælp af tre jerseykøer i bundopgøret i serie III lørdag aften mod Borup på Klejtrup stadion, var det ikke nok, idet Klejtrup blev slået 2 – 1.

Da dommeren fløjtede startsignal til kamp, manglede Klejtrup tre mand, og det syntes de tre køer, der græssede på en mark i nærheden åbenbart var synd, og i fuldt firspring løb de ind på spillepladsen. Til alt held fandtes der på begge hold spillere, der til daglig er landmænd, og efter en kort jagt blev køerne indfanget og ført udenfor banen. I mellemtiden var de tre efternølere kommet, så køernes indgriben medførte, at Klejtrups hold var fuldtalligt fra starten.

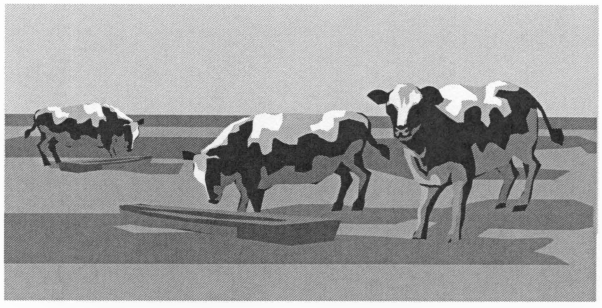

Det fortjener at bemærkes, at de tre fodboldinteresserede køer i behørig afstand fra spillepladsen fik lov til at følge spillet, men da Klejtrup kom bagud 0 – 2, foretrak de alligevel det grønne græs frem for fodboldspillet.

Kirkesyn i Klejtrup kirke

Af Ragna Kolind

Langt tilbage i tiden har det været påkrævet med kirkesyn – et møde, hvor kirkens og kirkegårdens

stand gennemgås for mangler, skader m.m. Nu om dage foretages synet af menighedsrådet og kirkens ansatte – og hvert andet år deltager desuden provsten for det provsti, hvor kirken er hjemmehørende.
Konklusionerne af gennengangen skrives ned i en protokol, således at man år for år kan følge op på, om tingene er blevet udbedret som besluttet.

Det er lykkedes Mona Finderup at finde en sådan gammel protokol fra 1800-tallet på Landsarkivet i Viborg, og her er uddrag af de beslutninger, der blev taget omkring Klejtrup kirke for over 125 år siden:

Kirkesyn 20. juni 1862
kirkeværger: C. Lottrup, Christen Johnsen

1. Kirkens fortov må have lovbefalet bredde med tilstrækkeligt fald fra kirken	3 rdl.
2. En passende kande til at bringe dåbsvandet i må anskaffes	1 rdl.
3. Samtlige kirkestole må forsynes med fodskamler af træ	15 rdl.
4. En bibel må anskaffes	4 rdl.
5. Samtlige kirkens vinduer måtte males med sort oliemaling	2 rdl.
6. Den tilstedeværende kirkeprotokol forventes på lovbefalet måde beskreven	1 rdl.

Kirken er assureret for 3000 rdl., hvilket synet fandt passende

Kirkesyn 2. juni 1864
kirkeværger: Christen Nielsen, Niels Sørensen

En æske til kirkebrød, passende - så vidt muligt - til alterkanden	3 rd.

Dette billede fra Klejtrup kirke er ikke fra 1800-tallet, men det er dog så gammelt, at vi kan se kirken så helt anderledes ud med hensyn til interiør. Bemærk kakkelovnen til venstre, altertavlen var en anden, alteret havde kors foran og gelænderet omkring alteret kunne åbnes i fronten ned mod kirken. Den gamle samlenummertavle er også værd at bemærke, og der var baldakin over prædikestolen. Prædikestolen er den samme, men den opmærksomme læser vil nok bemærke, at der ikke er malerier på prædikestolen. De var på dette tidspunkt overmalet, men er senere igen blevet "fundet frem"

Kirkesyn 23.juni 1865
Kirkeværger: uændrede
1.En ny våbenhusdør må anskaffes; solid og velbeslået med jern og malet med oliefarver som egetræ 6 rdl.
2. Prædikestolens kant samt læsepulten, hvilken sidste nu ikke er betrukken, må betrækkes med rødt uldstof med nedhængende ægte guldfrynser 10 rdl.
3. En ny måtte foran alteret 2 m.

Kirkesyn 24. juni 1867
Kirkeværger: uændrede
1. Blytaget, som har adskillige revner på højkirkens sydside, må efterses og muligt nogle tavler fornyes 16 rdl.
2. Det nordre vindskjær på højkirkens østre ende må fornyes 2 rdl.
3. Tårntrappen må tjæres 1 rdl.
4. Fortovet om kirken må forsynes med mere grus, således at vandet får fald fra kirken 2 rdl.
5. Messehagelen, som har nogle huller såvel på fløjlet som på foret, må restaureres 1 rdl.
6. En kasse anskaffes til at gemme messehagelen i 1 rdl.

Kirkesyn 27. juni 1870
1. Alterdugen, som har store huller, må restaureres 2 rdl.
2. Knæleskamlen ved alteret må beklædes med samme stof som alterklædet 2 rdl.
3. Indgangslågen på den søndre side må tjæres 3 m.

Kirkesyn 22. juni 1875
Kirkeværge: uændret
1. En sort porcelæns alterkande med forgyldt kors anskaffes 11 kr.
2. På højkirkens sydlige side fra tårnet mod øst omlægges 9 rækker blytavler på taget 100 kr.
Ifølge sognepræstens attest af 29/9 75 er mangel nr. 1 afhjulpen

Døbefonten er den samme, som altid har været i kirken. Den er en romansk granitfont – prydet med dobbeltløver. Fonten er placeret i skibets nordøstlige hjørne. Her ses nuværende kirketjener og graver Leif Bach Jensen ved døbefonten, som i det næste kirkesyn fra 1882 beskrives at skulle renses for fernis og maling

Kirkesyn 10. juni 1882
Kirkeværge: Chr. Andersen, Niels Sørensen
1. Granitindfatningen om kirkens indgangsdør renses fuldstændig for kalk 20 kr.
2. Døbefonten rense fuldstændig for fernisering og maling 30 kr.
3. Vinduesjalousierne i tårnets lydhuller anbringes i solbænke af stærkt

brændte sten murede i samt fuget med cement 15 kr.

4. Hele tagværket på våbenhuset fornyes med 6 stk. nye 7x8" bjælker, 5x6" spær og 5/4x3" lægter i højst 10 " afstand. De gamle tagsten afrenses, før de oplægges, og understryges i blanding af kalk og cement
   Nyt loft indlægges sammesteds 200 kr.

Kirkesyn 7. juni 1884
Kirkeværge: Niels Sørensen, Mikkel Jensen

1. Begge psalmebøger indbindes 2 kr.
2. Kalk og disk forgyldes indvendig 4 kr.
3. Tagværket og loftet over koret fornyes, nye bjælker indlægges, hvor fornødent gjøres. Ved denne lejlighed udtages det i gavl i granitmur værende træværk, og det erstattes med tilhugne granitkvadre 350 kr.
4. Nye stakitlåger ved kirkegårdens vestre indgang efter synets anvisning 25 kr.
5. Trinene på tårntrappen repareres og nyt rækværk anbringes 8 kr.
6. Gulvet i koret repareres efter synets anvisning 5 kr.
7. Et nyt alterklæde anskaffes af rødt uldfløjl. kantet med røde uldfrynser, med et guldkors foran. Knælagsskamlen beklædes med samme stof 60 kr.

Kirkesyn 19. juni 1885
Kirkeværge: Mikkel Jensen, Simon Christensen

1. Loftet over koret ferniseres 3 gange 25 kr.
2. Stakitportene ved vestre indgang fornyes 15 kr.
3. Alterbogen istandsættes ½ kr.
4. En bibel i læderskind anskaffes 5 kr.

Kirkesyn 12. juni 1891
Kirkeværge: uændret

1. Tårnets østlige side og nordøstlige hjørne omsættes efter anvisning
   Kvadrene renhugges og renses, og et nyt granitindfattet vindue indsættes i lighed med det nye vindue i kirkeskibet 800 kr.
2. Støtterne ved kirkeporten afstives, så porten kan lukkes 2 kr.
3. Den udvendige tårntrappe fornyes 15 kr.

Kirkesyn 13. juni 1893
Kirkeværge: R. Villadsen, J. Sørensen

1. En ny tavle til salmenumrene anskaffes efter anvisning 20 kr.
2. Den østre indgangslåge repareres samt diget på begge sider af samme 5 kr.

Kilde: C 2 Viborg Stift - Stiftsøvrigheden 799

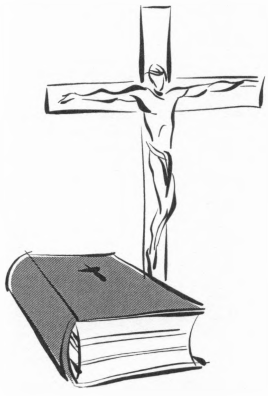

Året der gik…

Af Ragna Kolind

Året 2012 tog fat, der hvor året 2011 sluttede: Fortsat fuld fart på, og der er nok at berette om efter endnu et begivenhedsrigt år i Klejtrup sogn.

Det skrider fremad med byggeriet af spejderhytten. Her er vi i marts måned 2013

De sidste linjer i sidste årshæfte handlede om arbejdet med at få bygget en ny spejderhytte. Og der kom da også gang i byggeriet i 2012. Det er et stort arbejde at skaffe midler til et sådant byggeri, og folkene bag arrangerede bl.a. et sponsorcykelløb, som skulle vise sig at være en god forretning. Godt 80.000 kr. blev kørt ind i løbet af et par timer. Flere foreninger i Klejtrup spyttede yderligere i posen – bl.a. gav Klejtrup Idrætsforening spejderne 200.000 kr. til byggeriet. Fælles spisning, hvor bl.a. handelsstandsforeningens medlemmer havde været gavmilde, skaffede også en pæn sum penge, så i det hele taget blev denne aften et flot bidrag til realiseringen af den nye spejderhytte i Thoft's Bakker.

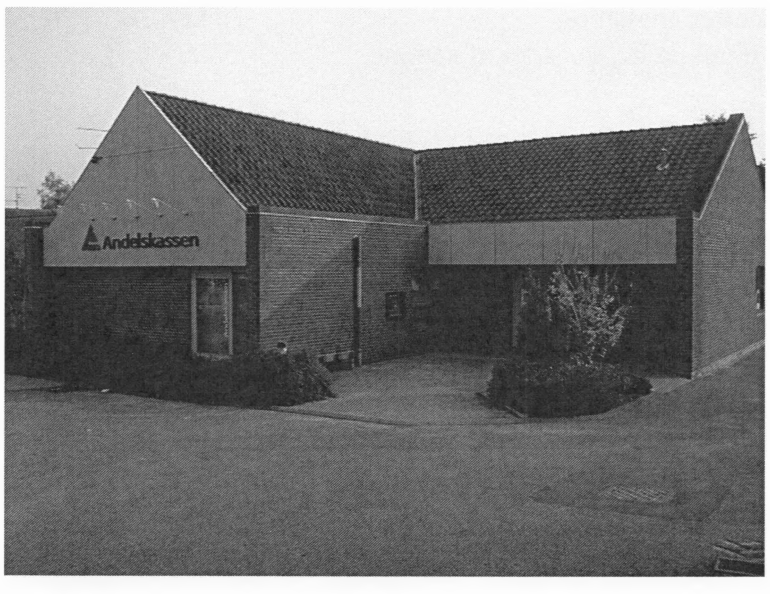

Det med at skaffe penge kan gøres på mange måder. Det var en lidt anden fremgangsmåde lyssky personer anvendte, da de en meget tidlig morgenstund sprængte Andelskassens pengeautomat i Klejtrup. Det gik ikke blot ud over pengeautomaten, men bygningen – den tidligere Andelskasse – tog stor skade. Ved årsskiftet til 2013 er reparationen endnu ikke færdiggjort. Bygningen (nu kaldet KIF-Kassen) er jo ejet af Klejtrup Idrætsforening, som har indrettet den til et slags "forsamlingshus", hvor der er mange forskellige aktiviteter, men det har måttet stå

stille siden eksplosionen.
Med sprængningen mistede Klejtrup også den sidste "rest" af Klejtrup Andelskasse, idet pengeautomaten ikke bliver åbnet igen. Så nu er det endegyldigt slut med en andelskasse i Klejtrup.

Skråt overfor KIF-Kassen ligger den gamle købmandsgård – Klejtrups ældste forretning. Den har levet en omtumlet tilværelse de seneste mange år. Der er igen og igen gjort forsøg på at skabe liv i den gamle bygning, og 2012 var ingen undtagelse. Tidligere Klejtrup-pige Pia Søndergaard åbnede igen grillen, og vi må håbe, at det vil lykkes for hende at få en bæredygtig forretning. Det er trist, når en stor bygning i bymidten står tom.

Og der er i slutningen af året opstået endnu en ide til udnyttelse af den gamle købmandsgård. Kreative folk i Klejtrup sogn har oprettet en kunstforening, og planen er at indrette købmandsgårdens loft til udstillinger. Spændende at følge det i 2013.

Kunstudsmykningen på henholdsvis Brattingsborgskolen og børnehaven Tumlehøj

Kunst har også været på børnehave- og skolebørnenes læber i det forgangne år. Sammen med kunstneren Javier Panõs er både børnehave og skole blevet dekoreret med "Dråben" og "Bølgen". Der er taget udgangspunkt i skolens beliggenhed tæt på Klejtrup Sø, og arbejdet pryder nu endegavlene på de to bygninger på Kirkebakken.

Der har i det hele taget været stor aktivitet ved Brattingsborgskolen. SFO'en fik en ny bålhytte, og der er lavet multiboldbaner, opbevaringsskure m.m. Byplansgruppen, som blev nævnt i sidste årshæfte, har desuden skænket skolen et rullende biologilokale.

Og så var skolefesten igen det store samlingspunkt. 550 børn og voksne var samlet i Klejtrup Hallen til et brag af en fest med fællesspisning, musik og teater samt dans. Det er ganske imponerende, at der på en skole med elever fra 0. til 6. klasse kan samles så mange mennesker til den årlige skolefest. Det er ubetinget den største fest i Klejtrup i løbet af året.

Ja, børn er lidt heldigere stillet nu om dage. Det var en hel anden barndom, Krista Jensen fra "Damgaarden" på Overhærupvej 15 fik i 1930-40'erne. Krista blev født i sin mors hjem i Overhærup. Og netop Kristas skæbne er én af de to historier, som forfatteren Aase Thomassen skrev om i bogen "Stærke bånd. To familieskæbner", der udkom i 2012. Det er en gribende beretning om en pige - født udenfor ægteskab – som fik alt andet end en lykkelig barndom. Bestemt en bog der kan anbefales.

Nu vi er ved kvinder, skal det lige nævnes, at Klejtrup blev i 2012 leverandør af den første kvinde til Jysk Boldspils Unions hovedbestyrelse i dens 118 årige historie. Det er Mette Nielsen på Kirke

Allé 1 – og nuværende socialudvalgsformand i Viborg Kommune – der fik hovedbestyrelsesposten. Mette er meget sportsinteresseret og har tidligere været formand for fodboldklubben i Klejtrup – Boldklubben Sydhimmerland.

Ja – det hedder klubben så ikke længere. I 1969, da fodboldklubben blev dannet ved en fusion mellem Onsild, Lindum og Klejtrup fodboldklubber, fik klubben det lidt neutrale navn "Boldklubben Sydhimmerland". Lindum og Onsild trådte ud af samarbejdet i 1989, men først i 2012 blev der taget initiativ til, at klubben igen fik et navn, som afspejler tilhørsforholdet – nemlig Klejtrup Boldklub.

Om skiftet af navn var årsag til en spillemæssig forbedring er nok næppe sandsynligt, men fakta er, at klubbens førstehold sluttede sæsonen i 2012 med at rykke op i Serie 3.

Ja, bolden rullede rigtig i det forgangne år – og det gjorde kapelrullerne også. Endelig fik Klejtrup fiberbredbånd – WAOO (som det hedder). En vigtig ting hvis Klejtrup ikke skal havne helt i "udkants-Danmark".

Digitaliseringen stormer frem, og Borgerplansgruppen har nu fået realiseret endnu et tiltag: Byportalen – en hjemmeside med informationer om Klejtrup-firmaer, forretninger, kalender, opslagstavle, nyheder m.m. Ud over at man kan finde den på internettet på adressen www.klejtrup.landsbytorv.dk , kan den også ses på storskærm i Brugsens indgang, hvor alle kan zappe rundt på siderne.

Én af nyhederne på byportalen var, da tegningerne til det nye friplejehjem blev offentliggjort. For nogle år siden fik Klejtrup sit første friplejehjem i Sandstræde, og nu kommer der endnu et af slagsen. Bestyrelsen bag Friplejehjemmet købte jo i 2011 "Provstgaarden" på Skårupvej 44, og 2012 er gået med at få godkendt endnu et plejehjemsbyggeri i Klejtrup. Og der er blevet gravet ud og fyldt på, og i skrivende stund er byggeriet netop gået i gang. Spændende at se resultatet sidst på året, når det nye plejehjem "Blåbærhaven" – efter planen - står færdig.

Første spadestik til det nye friplejehjem Blåbærhaven på Skårupvej. Med skovlen ses fra venstre formand for støtteforeningen Klaus Enevoldsen, formand for bestyrelsen Jon Pugholm og forstander Mette Tylvad

Der var ikke meget modstand fra naboerne til dette projekt. En hel anden modstand måtte opsætning af kæmpemøller i Hejring igennem. Men på trods af underskriftsindsamling m.m. lykkedes det ikke beboerne i Hejring/Hvilsom-området at forhindre opsætningen af 5 store vindmøller på Hejring Hede.

Noget bliver rejst op – andet væltet. Sidstnævnte var hvad der skete med runestenen ved den nordlige side af Klejtrup Sø, da en østeuropæisk lastbilschauffør fik forvildet sig bag om søen, fordi vejen var spærret igennem Hvornum by. Og det er ikke en hr. hvem-som-helst, der må rejse stenen op igen. Så derfor kunne stenen heller ikke blive fotograferet til Nationalmuseet, da de var på rundtur for at forevige alle runesten i landet, som ikke er placeret på et museum eller lignende steder. Så det må udsættes, indtil en fagperson kan komme forbi og rejse stenen på "behørig vis".

Byskiltene fra 2004, hvor Klejtrup blev udnævnt til Årets Landsby, blev også "lagt ned" i 2012 – dvs. de blev udskiftet med Viborg Kommunes officielle skilte. Men de fine skilte med globusudsmykning er igen kommet til ære og værdighed, idet de er blevet opsat på parkeringspladsen ved Verdenskortet, hvor de er lavet til belysning med reklamer på. En god måde at forny sig på og samtidig bevare minderne.

Det er dog ikke det eneste, der er sket på Verdenskortet, hvor glaspavillonen i 2012 også blev gennemrenoveret. Der er blevet til et dejligt lokale til forskellige arrangementer, hvor gæsterne kan nyde udsigten over kortet, mens de nyder en god middag eller nyder forskellig underholdning.

Underholdning var også hvad der var i Klejtrup kirke, da konfirmanderne havde gospelkoncert. Der er kommet mange nye tiltag, efter vi har fået ny sognepræst, og en hel dag med gospel var en succes. Det var en speciel oplevelse for børnene, og det blev afrundet med koncert i kirken om aftenen.

Koncert var også hvad der blev afholdt på Lynderupgaard, hvor Klejtrup Idrætsforening for 10. år i træk afholdt herregårdskoncert. Det er fortsat meget populært at møde op til koncert i det fri – med egen eller købt madkurv. Flere tusinde mennesker får en musikalsk oplevelse hvert år i august – og det giver et pænt overskud til nye tiltag i Klejtrup. Tiltag som vi helt sikkert vil kunne berette om her i årshæftet i de kommende år.

Her på Kirkebakken 9 er Sigfred Hermansens hus nedrevet. Og i næste årshæfte kan vi sikkert berette om nye boliger på pladsen

Praktiske oplysninger

Klejtrup Lokalhistoriske Forenings bestyrelse:

Formand Ragna Kolind, Skårupvej 29, Klejtrup	tlf. 9854 6704
Næstformand Mona Finderup, Fuglevænget 47B, Klejtrup	tlf. 9854 7015
Kasserer Kjeld Nielsen, Søparken 37, Klejtrup	tlf. 9854 4700
Sekretær Birthe Ømark, Viborgvej 2, Klejtrup	tlf. 2878 0139
Britta Laursen, Kildebakken 15, Viborg	tlf. 8667 4468
Karl Erik Christensen, Drosselvej 5, Skals	tlf. 8669 4773
Poul Mortensen, Grønageren 12, Klejtrup	tlf. 9854 6080

Klejtrup Lokalhistoriske Arkiv:
Midtvej 2, Klejtrup (i ældrecentret)

Åbent hver onsdag fra kl. 14.00 til 16.30
eller efter aftale med et bestyrelsesmedlem

email: arkiv@jk-m.dk eller
ragna@jk-m.dk

Klejtrup Lokalhistoriske Forenings hjemmeside ligger på adressen:

www.klejtrup-lokal.dk

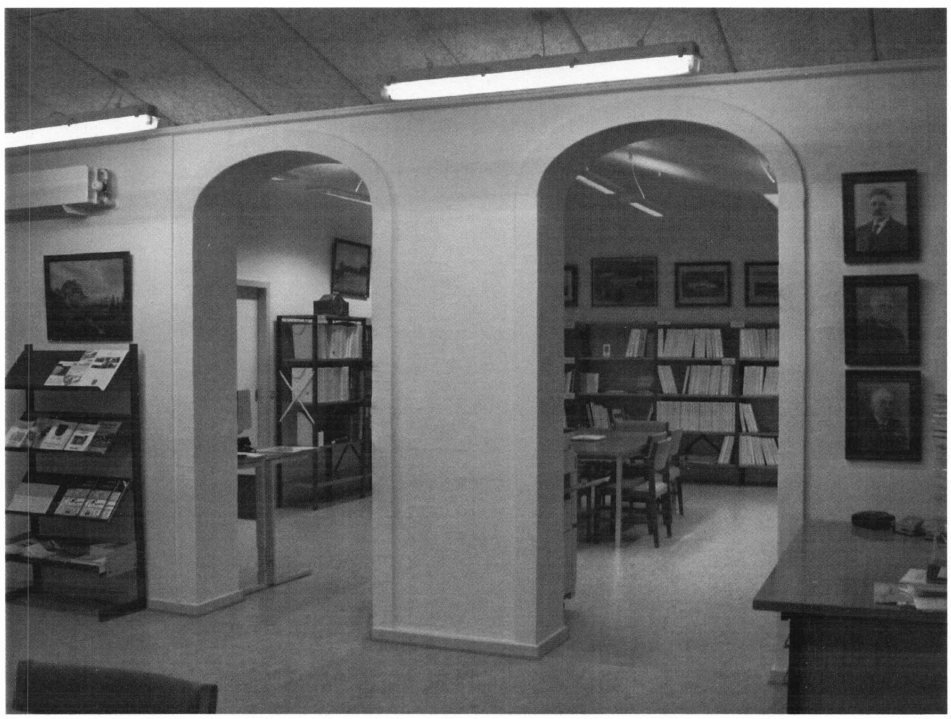

Her på Klejtrup Lokalhistoriske Arkiv er alle altid meget velkommen til en kop kaffe og en snak om lokalområdet. Har du behov for hjælp til slægtsforskning, tydning af gamle dokumenter eller andet, er vi altid parat. Har du billeder, papirer eller bare en mundtlig historie om området eller dets beboere, vil vi meget gerne have dit besøg

Klejtrup bybilleder

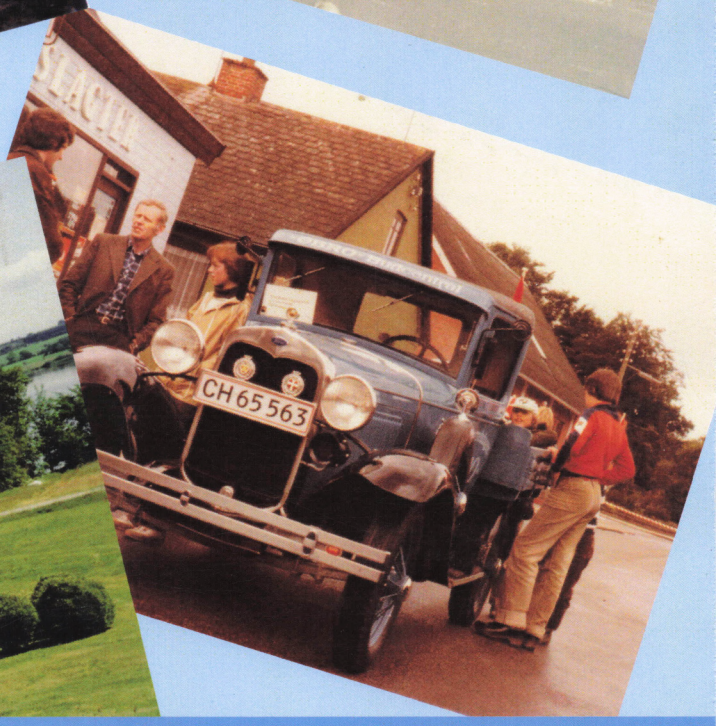

Klejtrup Lokalhistoriske Arkiv, Midtvej 2, Klejtrup

Åbningstider: hver onsdag kl. 14.00—16.30

Kontakt os på tlf.: 98 54 66 17
eller se vores hjemmeside på www.klejtrup-lokal.dk